LAIKAS

Nr. 197 X M.

"EL TIEMPO" — SEMANARIO LITUANO — 14 DE AGOSTO — RUGPIŪČIO 14 D. — 1957 M.

BEDUGNĖS PAVOJAI

KOBALTAS 60 IR KAS TOLIAU

Kai dviejų atominių bombų 1945 m. rugpiūčio mėn. pradžioje numestų ant Hirošimos ir Nagasakio miestų sprogimai privertė Japoniją pasiduoti, buvo imta galvoti, kad šios nepaprastos naikinamosios atominės energijos panaudojimo akivaizdoje, karas darosi neįmanomas. Tuo metu JAValstybės buvo vienintelė šalis, turinti šios nepaprastos energijos panaudojimo paslaptį. Branduolinės energijos atpalaidavimo bandymai tačiau vyko ir toliau. Šios nepaprastos energijos atpalaidavimo paslaptis pateko ir į Maskvos „draugų" rankas suktais šnipinėjimo keliais. Vėliau buvo išbandytos dar galingesnės vandenilio bombos. Nors Vakarų pasaulis, — turime galvoj J A Valstybes ir Angliją, — yra kur kas daugiau pažengęs šioje srityje, tačiau ir „plačiojoje tėvynėje" daroma pažanga šios pragaištingos energijos panaudojimui piktam, — pavergti visą pasaulį. Visame pasaulyje apie tai kalbama, Londone vedami ilgiausi ginčai J. Tautų nusiginklavimo pakomisės posėdžiuose, tačiau nevisada gerai suprantame šio pavojaus dydį ir svarbą, apsiribodami nors ir didžiuliais plotais, sunaikinamais numestos atominės, vandenilio ar cobalto bombos. Dažnai net nesuprantame kaip visa tai vyksta.

Chemijos mokslas sako, kad visa gyvoji ir negyvoji gamta sudėta iš ištisos eilės elementų, kaip varis, auksas, sidabras, uranijus, gysidabris, vandenilis, deguonis ir daugybė kitų. Vieni jų kieti, kiti skysti bei dujiniai. Vieni pasižymi savo patvarumu, grožiu, kiti kitomis ypatybėmis, tačiau visi jie reikalingi. Iš jų įvairių kombinacijų gaunami įvairūs junginiai. Plienas, akmeninės anglys, įvairios druskos, skysčiai, kurie naudojami vieni įvairiems įrankiams, mašinoms, kiti apsivilkimui, dar kiti maistui, gėrimui ir įvairiems kitiems žmogaus gyvenimo pareikalavimams patenkinti.

Tačiau būdami žmogui naudingi, gali būti panaudojami taip pat žmogaus naikinimui. Taip yra su branduolinės energijos atpalaidavimu, kurią mes kasdieniškai vadiname atomine energija. Ši branduolinės energijos atpalaidavimo reakcija atliekama taip vadinamame branduoliniame reaktoriuje su dviemis uranijaus rūšimis, — kaip mokslininkai sako izotopais — kurie veikiami neutronų vienas suskaldomas į ištisą eilę naujų elementų, atpalaiduojant nepaprastai didelę energiją, palaipsniui vykstančią nelyginant grandinėje nareliai. Iš antrojo gi, šios nepaprastos energijos veikimo įtakoje susidaro naujas cheminis elementas plutonijus, kuris yra atominės bombos medžiaga. Pirmosios uranijaus rūšies skylimo pasėkoje susidariusi energija pasiskirsto į tris dalis: viena sunaudojama reakcijos palaikymui, antroji plutonijaus susidarymui ir trečioji pereina į aplinkoje esančius elementus, padarydama juos radio aktyviais, pavojingais gyvybei. Vieni šių radio aktyvių elementų greit praranda šią pragaištingą ypatybę, kitų gi radioaktyvumas palaikomas gana ilgą laiką. Toks yra ir cheminis elementas kobaltas, kurio druskos naudojamos stiklų bei porcelano dažymui. Tuo būdu, kobaltas veikiamas neutronų virsta radioaktyviu kobaltu 60, — kaip jį mokslo vyrai vadina, — prarasdamas kas penkeri metai pusę savo turimo radioaktyvumo. Šis kolbaltas 60 spinduliuoja vadinamuosius gama — spindulius, kurie yra labai nuodingi.

Jau žinome, kad atominė bomba susidaro iš uranijaus dviejų izotopų (rūšių) veikimo neutronais. Jos galia yra didelė, kaip žinome iš Japonijos pavyzdžio, vienos bombos užteko 300.000 gyv. miestui sunaikinti.

Vandenilio bomba yra tai vandenilio dujų pavertimas helio dujomis, atominės bombos veikimo įtakoje. Vandenilio bombos veikimas yra daug didesnis nei atominės ir viena vandenilio bomba yra pakankama net tokiam Naujorkui, turinčiam apie 8 milijonus gyventojų, sunaikinti. Atominės bombos dydis yra apribotas, tuo tarpu vandenilio bombos dydžiui nėra ribų.

Jeigu gi tokią didžiulę vandenilio bombą įvilkti į cobalto kiautą, tad besprogstant įsmulkiausias daleles dulkėmis paverčiamas kobaltas į radio aktyvų kobaltą 60, užnuodys visą aplinką. Kaip jau matėme šio elemento radioaktyvumas pasilaiko labai ilgą laiką, nes kas penkeri metai praranda tik pusę tuo metu turimo aktyvumo. Tuo būdu, kobalto 60 radioaktyvios dalelytės, vėjų veiklos įtakoje išnešiotos po visą pasaulį, įstengtų sunaikinti visa kas yra ant žemės gyva. Štai dėl ko reikia rimtai susigalvoti kur eina žmonija. Tėra tik du keliai: sunaikinimas ir gerovė. Pirmasis

(Nukelta į 2 psl.).

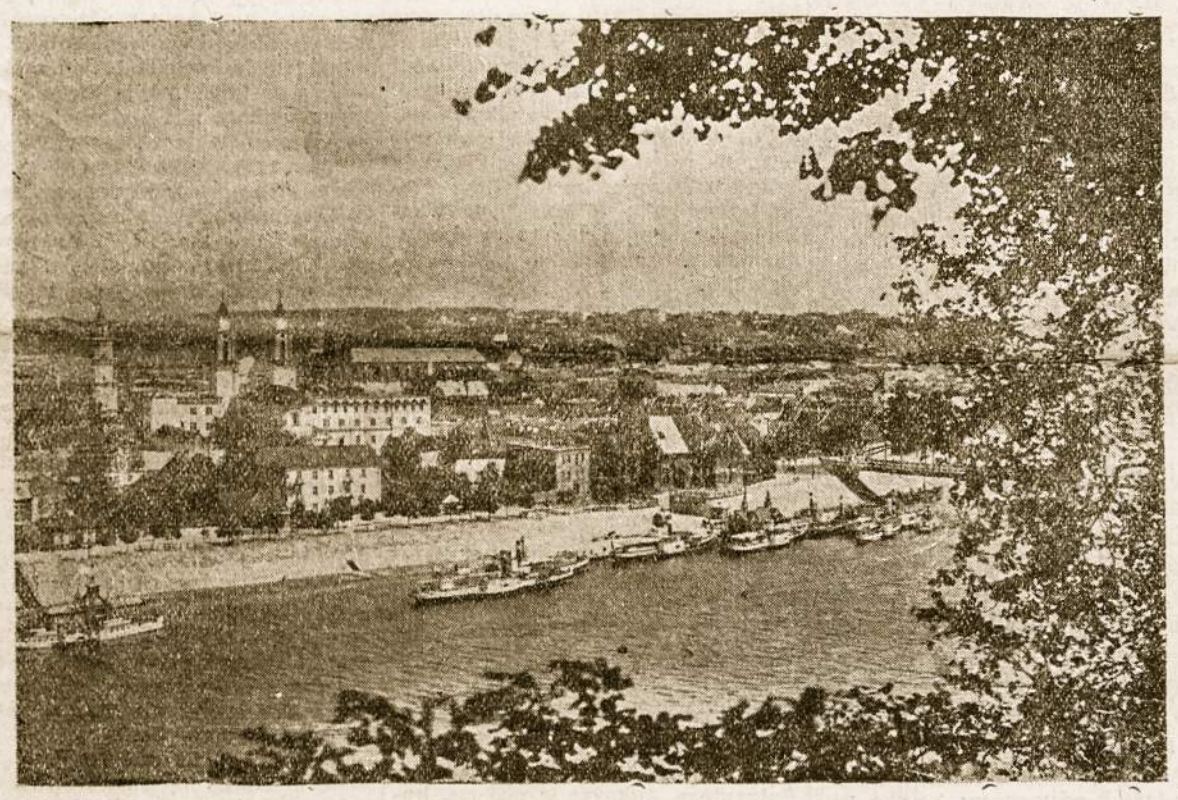

Senasis ir gražusis Kaunas su garlaivių prieplauka.

Bolševikai koncentruoja savo kariuomenę Lenkijoj

Naujausiomis žiniomis, ateinančiomis iš Lenkijos, pranešama, kad ten visame krašte Sov. Rusija sukoncentravo daug savo kariuomenės, kuri užėmė visas lenkų kariuomenės kareivines ir kitas tolygias patalpas. Lenkų kariuomenė buvo iškeldinta ir pasiųsta vasaros pratimams į poligonus, miškus ir apgyvendinta vasaros stovyklose. Rusų kariuomenė atsivežė kartu tankus ir stambaus kalibro patrankas.

Į šiuos reiškinius Lenkijos gyventojai žiūri su nerimu.

— — —

Radio pranešimu iš Europos, Lenkijoje vėl prasidėjo neramumai eilėj miestų prieš vietos komunistinę valdžią.

PASIKALBĖJIMAS SU VLIKO PIRMININKU DR. A. TRIMAKU

1. Kas nusvėrė VLIKo pirmininko ir VLIKo Prezidiumo pasikeitimą?

VLIKo vadovybės pasikeitimas įvyko normalia tvarka. Buvusioji vadovybė, sėkmingai dirbusi pusantrų metų, atsistatydino dar prieš paskutiniąją VLIKo sesiją, norėdama, kad ateitų nauji žmonės su savo sumanymais, idėjomis ir planais ir energingai stumtų laisvinimo darbą pirmyn.

2. Kokia VLIKo Prezidiumo artimiausių darbų programa, kokios perspektyvos mūsų laisvės kovoje?

Mūsų kovos už tautos laisvę sėkmė ir perspektyvos pareina nuo daugelio veiksnių: Lietuvių atsparumas okupacijai ir nutautinimui, o taip pat laisvėje gyvenančiųjų ryžtas kovoti ir ištverti ligi pergalės yra, buvo ir pasiliks svarbiausios toje kovoje galios. Didelės, be abejo, svarbos yra ir sąlygos, kuriose tenka toms galioms veikti. Sovietų Sąjungos vidaus politinė padėtis ir tarptautinė konjunktūra gali tas sąlygas palengvinti ir pasunkinti. Paskutinieji pasikeitimai Maskvoje sudavė mirtiną smūgį stalininei politikai. Sovietinė sistema gali pasukti tautinio komunizmo linkme ir švelninančiai paveikti režimą, o taip pat suteikti kiek daugiau laisvės sovietinėms respublikoms savuosius ūkinius, kultūrinius ir socialinius reikalus tvarkyti, nepriklausomai nuo Kremliaus varžtų. Kadangi tokia santvarka neišvengiamai turės atsiremti į gyventojų daugumos aspiracijas, rusų tautos siekiai ir tikslai įgaus didesnės svarbos ir reikšmės. Kokie yra tie tikslai, mums žinoma iš seno. Galima tikėtis agresyvumo rusų komunistų įtakai pavergtoje Lietuvoje sustiprinti.

3. Kokius artimiausius uždavinius skiriate esančiai laisvajame pasauly lietuvių visuomenei laisvinimo bare?

Mūsų visuomenė turėtų sudaryti visur, kur daugiau lietuvių gyvena, stiprius tautinės akcijos centrus, kurie, talkininkaudami VLIKui, vestų politinės propagandos darbą, pagal VLIKo planą ir nurodymus. Jei PLB veikla yra daugiau nukreipta į lietuvybės išlaikymą, tai organizuotini centrai ar sambūriai turėtų informuoti gyvenamojo krašto politikus, visuomenę, spaudą, mokslo institucijas ir organizacijas apie Lietuvos bylą, padėti okupuotame krašte ir lietuvių tautos kultūrinius laimėjimus. Tie patys centrai turėtų veikti parlamentus ir atitinkamus valdžios vykdomuosius organus, kad jų atstovai paremtų Lietuvos laisvinimo reikalus Jungtinėse Tautose ir tarptautinėse konferencijosce, kur tie reikalai galėtų būti tiesioginiai ar netiesioginiai paliesti .

4. Kaip sekasi bendradarbiauti su kitais laisvinimo veiksniais?

VLIKas visada buvo už nuoširdų bendradarbiavimą su mūsų diplomatais, ALT, PET ir LLK. Esu nuomonės, kad toks bendradarbiavimas laisvinimo akcijoje yra būtinai reikalingas, jį puoselėsiu ir plėsiu.

Pasitaiko daugel tarptautinės politikos klausimų ir reikalų, kuriems spręsti ir vykdyti reikia mūsų diplomatų pagalbos. Jie jos neatsakė praeity, norėčiau tikėtis, kad, plėsdami savo veiklą, jie jos neatsakys nė ateity. VLIKas, didžiuodamasis, kad turime diplomatų, kurie tebėra laisvųjų kraštų, ypatingai JAV, pripažįstami, rėmė ir rems jų diplomatinius žygius nuoširdaus bendradarbiavimo ir savitarpio susipratimo dvasioje.

VLIKo santykiai su ALT yra tradiciniai nuoširdūs ir pozityvūs. ALT atlieka JAV didžios reikšmės darbą, už kurį tauta liks jai ir jos vadovaujantiems asmenims visada dėkinga.

Lietuvos delegacija Pavergtose Tautose pasižymi ypatingu aktyvumu. VLIKo žmonės sudaro jos daugumą ir jai vadovauja. Jie daugiausiai yra prisidėję ir prie PET darbų. Tai svarus įnašas į Lietuvos laisvinimą. PET yra toji priemonė, kuri įgalino mus įsijungti į bendrą daugiau kaip 100 milijonų pavergtųjų frontą, kovojantį prieš sovietinę vergiją ir Europos tautų išnaudojimą.

Tolygus yra VLIKo įnašas į **LLK (Lietuvos Laisvės Komiteto) darbus**, kuris buvo vienas pagrindinių PET steigėjų ir kurio laimėjimai verti ypatingo dėmesio. LLK yra daug nuveikęs santykiams su egzilais plėsti ir palaikyti, laisvinimo problemoms studijuoti ir informaciniams leidiniams ruošti ir leisti. Žurnalai „Lietuva", o ypač „Baltic Review" ir „Revista Baltica" (netrukus numatoma leisti ir „La Revue Baltique") pasiekia beveik visą pasaulį ir informuoja svetimuosius apie Lietuvos ir baltiečių kaimynų laisvinimo problemas.

5. Kaip vertinate pasitarimus su užvlikinėmis grupėmis?

Džiaugiuos VLIKo grupių iniciatyva ir ryžtu tuos pasitarimus pradėti, bet kartu turiu apgailestauti, kad jie dar nedavė laukiamų rezultatų. Norėčiau tikėti, kad užvlikinės grupės ne ilgai trukdamos pasuks bendro darbo kryptimi, ko iš jų laukia visi geros valios lietuviai, o tuo labiau kenčianti tauta.

6. Kokie santykiai tarp VLIKe dalyvaujančių grupių, ar jausti blokai?

Turiu pasigėrėti, kad vlikinių grupių tarpe šiuo metu vyrauja visiškas susipratimas, darnus bendradarbiavimas ir noras stiprinti VLIKo vedamąją laisvinimo kovą. Ne visais klausimais jos būna vienos nuomonės, bet tai nesudaro pagrindo trinčiai ar blokams formuotis. Yra tik vienas blokas — išlaikyti VLIKą, kaip vyrausiąjį laisvinimo organą ir jį sustiprinti.

7. Kuo galima būtų padėti ištremtiesiems į Sibirą ir ar numatoma daryti žygių, kad J. Tautų Komisaro pabėgėliams parama būtų tiekiama ir jiems?

Ištremtųjų į Sibirą padėtimi tuo tarpu rūpinasi kai kurios šalpos organizacijos ir jų artimieji. Jie nėra paprasti pabėgėliai ir neįeina į Pabėgėliams Globoti Komisaro kompetenciją. Jie yra Tarpt. Raudonojo Kryžiaus, Lietuvos R. Kryžiaus ir Humanitas (pavergtųjų Europos kraštų buvusių R. Kryžių sąjunga, kurioje turi savo atstovus ir L.R.K.) žinioje. Šios organizacijos turėtų savo globą ištremtiesiems išplėsti ir sustiprinti.

8. Ar numato VLIKas daryti žygių lupikiškiems Sovietų muitams už Lietuvon siunčiamus pagalbos siuntinius sumažinti?

Sovietų nežmoniški muitai, imami nuo siunčiamųjų pašalpos siuntinių, yra draudžiamieji ir apsilenkia su bet kokiais pagalbos tiekimo nelaimėje dėsniais. Jie tolygiai kenkia ūkiniams mainams tarp Sovietų ir laisvojo pasaulio. Šis reikalas todėl liečia ne vien mūsų žmones, bet ir valstybes, kuriose jie gyvena ir iš kur siunčia pagalbą savo artimiesiems Lietuvoje ar Sibire. Mūsų diplomatinės atstovybės yra prašytos daryti žygių šiuo reikalu, ką jos neabejotinai jau bus padariusios. VLIKas iš savo pusės padarys žygių ten, kur mūsų diplomatų nėra.

9. Ar numato VLIKas įsijungti į kultūrinių santykių mezgimą su pasilikusiais Lietuvoje ir reikalauti, kad į Lietuvą būtų įsileidžiama laisvoji spauda, kaip kad Sovietų spauda gali pasiekti laisvuosius kraštus?

Kultūrinė veikla nėra VLIKo reikalas, bet jis rūpinas, kad mūsų spauda galėtų pasiekti likusiuosius pavergtajame krašte. Tuo reikalu yra daromi žygiai ir tikimasi tam tikrų rezultatų.

10. Kaip mano VLIKas suaktyvinti akciją Lietuvos laisvinimo bare ir kas daroma dėl trijų lietuvių studentų sušaudymo pernai rudenį Dubravos vergų stovykloje?

Jaunimo šiame bare tikrai pasigendame. Aplinka, kurioje jaunieji gyvena, nėra tam palanki, bet tai ne pateisinimas. Čikagos kongresas parodė, kad mūsų prieauglis, kai nori, gali padaryti didelius dalykus, nepaisant sąlygų trūkumo. Tas pat kongresas parodė, kad jaunieji sielojasi Lietuvos laisvinimo reikalais, tik gal per maža rodo konstruktyvios iniciatyvos ir ryžto. Gera jau tai, kad jie pajudėjo organizuotai pasireikšti. Tikiuosi, kad netrukus pajėgiai įsijungs ir į laisvinimo darbą.

Kai dėl trijų studentų sunaikinimo Dubravos vergų stovykloje, tą reikalą iškėliau PET Seime savo raporte apie vergų stovyklas. Raportas buvo išsiuntinėtas visoms delegacijoms Jungtinėse Tautose ir Tarptautinės Darbo Konferencijos, kuri posėdžiavo š. m. birželio mėn. Ženevoje, dalyviams, kai jie svarstė priverčiamųjų darbų panaikinimo konvencijos projektą. Konvencija buvo priimta ir ją pasirašė Sovietų Sąjunga. Ją remiantis bus galima imtis naujų žygių prieš nežmonišką ištremtųjų traktavimą ir kankinimą.

Argentinos valdžia nesutinka įsileisti Molotovo

Argentinos valdžia patyrusi apie Sov. Rusijos sumanymą paskirti čia ambasadorium Molotovą, pranešė kom. Rusijai, kad toks paskyrimas Argentinos valdžios yra nepageidaujamas.

— — —

Londono spauda, remdamasi amerikiečių, viešinčių tarpt. Maskvos meno festivalyje pranešimu, skelbia, kad Molotovas nusižudė savo rezidencijoj netoli Maskvos. Šios žinios tuo tarpu dar nepatvirtinamos.

BEDUGNĖS PAVOJAI

(Atkelta iš 1 psl.)

atvejis galimas tada, kai nesveikos minties ir išsigimę žmonės, vedini pasaulio užvaldymo liguistų idėjų, kaip ir „draugai" iš Kremliaus, gali, iš neapykantos žmonijai, griebtis šio baisaus ginklo, grasinančio išnaikinti bet kokią gyvybę žemėje. Tuo tarpu matome, kad vakarų pasaulis dar turi pirmenybių ir rodo pastangų susitarti dėl nusiginklavimo, kad tuo būdu prašalintų tą baisų sunaikinimo slogutį.

Tačiau iš kitos pusės visa branduolinė energija gali ir turi būti panaudojama žmogaus gerovės kėlimui medicinoje, pramonėje, žemės ūkyje ir visur, kur tik esama reikalo panaudoti betarpiškai branduolinę energiją arba jos radioaktyvius elementus.

ALADINO LEMPA

Dar ir šiais laikais Artimųjų Rytų padangėje, nežiūrint prabangių automobilių, sprausminių lėktuvų, televizijos ir kitokių šio meto prašmatnybių, gyvenimas dažnai reiškiasi „Tūkstančio ir vienos nakties" pasakų dvasioje. Stebuklingoji Aladino lempa, — kaip simbolis arabinių petrolio šaltinių, — ir šiais laikais tebėra aktualus troškimas ir tarpusavių kovų priežastis.

Kai praeitame šimtmetyje prancūzas Quinquets pagamino pirmą žibalinę lempą, kai niekas gal net nesvajojo apie vidaus degimo variklius (žibalinius, gazolinius ar benzininius motorus), anglai ėmėsi tvirtintis Arabų pusiasalio pakraščiais, negalvodami apie petrolio šaltinius, bet apie vandens kelių saugumo užtikrinimą. 1869 m. atidarius Suezo kanalą, ir tuo būdu sutrumpėjus keliui iš Europos į Indijos Vandenyno pakrantes bei salas, iškilo reikalas patikrinti šio vandens kelio saugumą Raudonosios jūros, Adeno, Omano bei Persijos įlankų pakrantėse, kuriose turėjo savo užuobėgas jūros plėšikai — piratai, vergų prekiautojai bei tarptautiniai nuotykių ir turtų ieškotojai. Nebuvo tai žmonės kokios vienos rasės ar tautybės. Tai buvo margas žmonių rasių mišinys, daugumoje tačiau sudaręs įvairių arabų tautelių bei genčių mišrainę. Šiam savo tikslui, — vandens kelio saugumui patikrinti, — panaudojo dvi priemones: fizinę jėgą ir diplomatiją, vienur ginklo pagalba įsteigdama pakrantėse apsaugos punktus, kitur gi susitardama su galingesnių tautelių galvomis, sudarydama sutartis, kuriose įsipareigodavo mokėsią mokesčius, bei teiksią karinę pagalbą, jei šioji tautelė ar gentis būtų kitų puolama. Taip atsirado anglų atsparos punktai, jų globojami sultonatai ir valstybėlės. Visų čia suminėtų vienetų ribos tebuvo nužymimos tik pakrančių zonoje, paliekant užnugarį be sienų krašto gilumoje, dykumose ir kalnynuose. Visa tai rodo, kad „juodasis auksas" tuo metu niekam nerūpėjo, — svarbu buvo patikrinti tik vandens kelio saugumą.

Kiek anksčiau, maždaug apie 1860 metus, JAV-bių Pensilvanijos valstijoje buvo atidaryta pirmoji petrolio valykla, kad būtų kuo pasižibinti pasinaudojant jau minėta Qiunqueto lempa. Taip atsirado žibalas, kiti gi petrolio gaminiai, įvairios „biaurios smalos", kaip anais laikais vadino mineralinius aliejus ir tepalus, nebuvo niekam reikalingi. Tada nebuvo tai geras ir pelningas užsiėmimas, bet bėdos reikalas. Naujakurys, besiverčiąs žemės ūkiu ar gyvulininkyste, savo sklype bekasdamas šulinį ir užtikęs gausius, savaime į paviršių besiveržiančius petrolio šaltinius, nusimindavo, nes šis biaurusis skystis užliedavo pievas, ganyklas ir pasėlių plotus. Tik Quinqueto lempos atsiradimas sudarė progą būsimąjai petrolio šaltinių išnaudojimo pramonei. Lygiai taip pat apie petrolį galvojo ir anglai.

DINASTIJŲ IR PETROLIO MIŠRAINĖ

Ano meto anglų tikslas, — vandens kelio saugumas, — dabar jau nėra svarbus, tačiau daugelis tada sudarytų sutarčių ir dabar tebėra galiojančios. Pasikeitė tik šių nepaprastų sutarčių tikslas, kuriuo daugiau kaip pusšimtis metų, yra petrolio versmės, žadinančios aistras, intrigas, tarptautinius karus ir nuolatines suirutes šioje petrolio šaltinių gausybėje. Prie kovos dėl šioje srityje įsigalėjimo tarp anglų, vokiečių ir rusų po pirmojo pasaulinio karo prisidėjo ir JAValstybės, gimė naujos arabų valstybės, kaip Saudi Arabija, apjungusi Turkijos žinioje buvusių ištisą eilę sultonatų bei valstybėlių.

Anglijos globoje iki dabar išliko tik Omano ir Persijos įlankų sultonatai bei valstybėlės. Tarp jų Omano ir Muskato sultonatai, kuriuose su anglų pagalba baigiama užslopinti maždaug prieš mėnesį prasidėjusios riaušės.

Iš tiesų šios riaušės yra tai kova tarp dinastijų dėl valdžios. Imano religinio vadovo, — šalininkai sukilo prieš sultoną, — pasaulietinę valdžią. Sultonas gi, pasiremdamas beveik prieš šimtą metų sudarytaja ir dabar tebegaliojančia sutartimi, paprašė anglų pagalbos. Tuo būdu Anglijos įsikišimas tarptautinės teisės atžvilgiu yra pateisinamas ir leistinas. Šis Anglijos žygis tačiau sudaro kiek sunkumų viduje iš opozicijos, nenorinčios jokių kariniu nuotykių. Sukelia anglų įsikišimas į Omano maišto malšinima nerimo ir tarptautinėje politikoje, kurstydamas arabų šalių nacionalizmą. Maskvos raudonosios sėklos plitima ir net tam tikrą šalti JAV ir Anglijos santykiuose ir vis tai tik dėl to šlykščiai dvokiančio „juodojo aukso" — petrolio.

— *a. b. c.* —

Kun. L. Povilonis M.I.C., sutinka Telšių vyskupą prie Klaipėdos par ribų, atvykusį šventinti naujai pastatytos Marijos Vardo bažn. (Plačiau 5 psl.)

Chruščiovas pagrasino Amerikai atomine bomba

Praeitą savaitę, lankydamasis Chruščiovas Rytų Vokietijoj, rugpiūčio 8 d. komunistinės Rytų Vokietijos parlamente pasakė nukreiptą prieš Vakarų valstybes kalbą. Griežtai įspėjo J. A. Valstybes, primindamas, kad „jei kils karas dėl Vokietijos sujungimo, netik Prancūzija, Anglija ir kiti Vak. Europos kraštai liks atominių ginklų aukomis, bet ir J. A. V., raketų pagalba bus atakuojamos hidrogenine bomba.

Vakarų valstybės Federalinę Vokietiją pavertė militarine baze, iš kur rengiamasi atakuoti Sov. Sąjungą ir kitus kom. kraštus. Tokia padėtis šiuo momentu nepaprastai grasina taikai".

Tęsdamas toliau savo grasinančią kalbą „hidrogeninės taikos apaštalas" pabrėžė, kad „Sov. Rusija ir visi satelitiniai kraštai eis ginti Rytų Vokietiją, jei tai bus reikalinga".

CHRUŠČIOVAS ATMETĖ LAISVŲ BALSAVIMŲ PROJEKTĄ DĖL VOKIETIJOS SUJUNGIMO

Tęsdamas Chruščiovas savo kalbą priėjo prie abiejų Vokietijų sujungimo klausimo ir kategoriškai pasisakė prieš laisvus balsavimus Rytų Vokietijoje, kuriuos savo laiku buvo Maskvai pasiūlę alijantai kartu su Vakarų Vokietija. Šiuo savo atviru pasisakymu prieš laisvus rinkimus Chruščiovas aiškiausiai visam pasauliui pademonstravo ir parodė, kad komunistų valdymas yra paremtas bukiausia diktatūra, teroru ir ginklais, kuriais remiasi visa „komunistu demokratija".

Po visos eilės grasinimų atominiais ginklais Vakarų valstybėms, Chruščiovas savo kalboj taip pat smarkiai puolė Adenauerį, vadindamas jį mirtinu taikos priešu, kuris su nepaprastu atkaklumu siekia savo tikslo — Vokietijų sujungimo.

Toliau kreipėsi į Vak. Vokietijos gyventojus, ragindamas juos nebalsuoti sekančio mėnesio visuotiniuose rinkimuose už Adenauerį, jei jie nenorį patirti atominio karo pasėkų.

Šiuo savo paskutiniu kreipimuisi Chruščiovas dar kartą su visu įžulumu pademonstavo komunistinę „moralę" svetimos valstybės ir jos piliečių atžvilgiu, kai į tos pačios valstybės okupuotą teritorijos dalį atvykęs okupacinės valdžios galva, grasindamas „atominio karo pasėkomis" varo priešrinkiminį terorą, norėdamas rinkimų rezultatą pakreipti sau norima linkme ir tuo pačiu kišdamasis į svetimos valstybės vidaus reikalus. Visiems yra žinoma, kad komunistai užimtuose kraštuose visas teroro priemones naudoja versdami gyventojus balsuoti už komunistų kandidatus, bet paskutinė Chruščiovo kalba parodė, kad tokias pat priemones jie pradeda vartoti ir savo kaimynų atžvilgiu. Šiuo savo gestu Chruščiovas daugiau negu aiškiai demaskavo visam pasauliui tikrąjį komunistų veidą.

ATITRAUKTI KARIUOMENES IŠ EUROPOS

Jau ne pirmą kartą komunistų lideris kalba apie kariuomenių atitraukimą iš Europos. Tačiau jo pasiūlymas yra perdėm miglotas ir suktas. Jis pasiūlė J. A. Valstybėms atitraukti visas savo jėgas iš Europos valstybių, tuo pačiu žadėdamas, kad Sov. Rusija pasitraukę iš Rytų Vokietijos, Lenkijos, Vengrijos ir „nekurių kitų kraštų". Kas būtų tie kraštai, aiškiau Chruščiovas nepasakė. Be to, tokio kariuomenės atitraukimo kontrolei Chruščiovas nesutinka įsileisti tarptautinius stebėtojus ir nemano leisti paliktuose kraštuose laisvus rinkimus. Čia ir slypi visa apgaulė. Jei rusai pasiliktų Pabaltijo kraštuose, Rumunijoj ir Bulgarijoj, jiems būtų labai lengva per keletą valandų, imant dėmesin šių laikų techniką, grįžti atgal ir „patikrinti taiką" netik paliktuose kraštuose, bet ir pasistumti pirmyn link Atlanto, kai tuo tarpu Amerikos karinėms jėgoms permesti per Atlantą reikalinga žymiai daugiau laiko ir nemaža tam techninio pasirengimo.

J. LAZDAUSKAS TOLIUŠIS

KOMUNIZMO IŠSINARSTYMAS

MAO-TSE-TUNGO PRAK ALBOS ŠVIESOJE

Paskutiniu laiku visur nemažos svarbos priduodama paskutinei komunistinės Kinijos vado Mao-Tse-Tungo kalbai, kurioje jis pirmą kartą aiškiau pakedeno „socialistinį Rusijos imperializmą". Tasai pakedenimas yra geras tuo, kad jame nėra asmeninio puolimo, kokiu pasižymėjo Chruščiovo puolimas prieš Staliną, 20-jame komunistų partijos suvažiavime pereitais metais. Minėtam puolime buvo iškeltas Stalino nemoralumas jo asmeniniame gyvenime, bet liko nepaliesti diktatūriniai bei pačios komunistinės sistemos padaryti nusižengimai žmoniškumui. Taigi, esminiai nusikaltėliai, — diktatūra ir teroristinis komunizmas, — Chruščiovo liko nepaliesti, lyg jie būtų geresni už Staliną. O iš tikrųjų, komunistinė sistema tuos nusikaltimus gimdo, palaiko, išaugina ir tęsia vis toliau, nors ir kitų asmenų vadovaujama.

Sugebantiems susivokti tikrojoj dalykų padėtyj, krinta į akis du nusikaltėliai: teroristinis komunizmas ir totalitarinė komunizmo diktatūra. Šioje sistemoje vadovaujantieji asmenys neišvengiamai bus kraugeriais, lygiais Stalinui arba labai panašiais į jį. Taigi, nesvarbu, kas toj sistemoj „pirmuoju smuiku" begrotų — Stalinas ar Chruščiovas. Svarbu sistema, kuri gimdo žmones panašius savo kraugeriškumu į piktus žvėris. Tiems žvėrims vadovaudamas diktatorius suniekina teisinę žmonių santvarką, pakeisdamas ją sauvalia arba diktatūra, prie kurios krašto gyventojai netenka sąžinės laisvės ir visų kitų naturalių jiems priklausomų teisių. Jie priverčiami paklusti nusikaltėliams, priklausyti nuo jų piktos valios arba malonės. Čia pasirinkimo ir laisvo sąžinės balso nėra. Čia ir pasitikėjimo negali būti. Be pasitikėjimo negali būti ir laisvų balsavimų, kuriuose gyventojai laisvai galėtų dalyvauti, ir iš kelių sąrašų išsirinkti balsų daugumą sau norimą valdžią. Tokios pasirinkimo teisės komunistų valdomoj Rusijoj niekad nėra buvę. Ten viena partija, vienas balsas ir vienas vadas — diktatorius. Toji diktatūra ir privedė prie nepaprastai didelių nusikaltimų Staliną, Hitlerį ir kt. diktatorius. Tuo keliu eina šiandien ir Chruščiovas. Po jo eis ir kiti diktatoriai. Kadangi išsilaikyti diktatūroj kito kelio nėra.

Kai Chruščiovas, puoles Staliną, paliko nepuoles komunistinę diktatūra, tai ženklas, jog jis galvoja: **Stalinas buvo vakar, o aš esu šiandien!** Kad šitaip Rusijoj dar tebėra, aiškiai parodo ir šiomis dienomis ten vykstantieji valymai, lydimi taip pat tam tikro teroro. Kaltas Molotovas, Malenkovas, Kaganovičius ir kalti visi tie, kurie į juos panašūs. „Nekaltas" tik Chruščiovas, Bulganinas, Žukovas ir visi tie, kurie tuo tarpu su stipresne grupe eina ir padeda kaltinti pirmuosius. Bet pačiai Rusijos liaudžiai pasisakyti, kas iš tikrųjų yra kaltas, neleidžia Chruščiovas. Nėra abejonės, kad taip pat neleistų laisvai pasisakyti ir anie šiandien nuvertintieji. Jei būtų leista laisvai pasirinkti tikriausiai būtų pasirinktas komunistinės sistemos panaikinimas. Panaikinus ją, būtų panaikinta nusikaltėliai ir nusikaltimai. Tik tuomet būtų galima teisingai kalbėti apie liaudies laimėjimus ir josios kiek šviesesnę ateitį.

MAO TSE-TUNGO LIBERALIZMAS DAR GALI ATKRISTI

Kinijos komunistų vado kalba pradžiugino ne vieną, sakysime, ypatingu gudrumu nepasižymėjusį pasaulyje liberalą, palankiai nusiteikusį komunistų valdžios Kinijoj pripažinimui.

Tiesa Mao se Tungas išėjo viešumon su kiek reikšmingesnės kritikos sąvoka, nei Chruščiovas. Savo kalboje kinas pasakė tai, ko nepasakė rusas. Jis pasisakė už nuomonių ir diskusijų laisvę. Tiek komunistinėj, tiek ir kapitalistinė sistemoj iškyla nuomonių prieštaravimai tarp įvairių visuomenės sluogsnių, masių ir valdžios. Šitų prieštaravimų nereikią slopinti jėga. Jis net poetiškai pasakė: „Tegul žydi 100 įvairių gėlių dirvoje, kurioje yra kuriamas socializmas!".

Mao Tse-Tungas, nors taip pat nekalba apie komunistinės sistemos panaikinimą, bet bent jau pasisakė apie demokratinės formos įvedimą toje sistemoje. Kam? Tos sistemos pagerinimui? Tuo pačiu Mao Tse Tung, sąmoningai ar nesąmoningai pasisakė, kad toji sistema negera, kad į ją reikia įterpti demokratinių formų, kurios galėtų ją pagerinti bei sužmoginti.

Iš Kinijos komunistų vado kalbos pasaulis nesijuokia, kaip kad juokėsi iš Chruščiovo. Kodėl? Todėl, kad, daugelio manymu, iš Kinijos komunistų vado kalbos trykštą jei jau ne visos sistemos keitimas, tai mažiausiai komunizmo naujos pozicijos aušra. Jinai pirmiausiai priešpastatoma tai valdžios formai, kuri yra įvesta „liaudies demokratijose" Stalino laikais ir buvo palikta iki šiai dienai. Nors Stalino jau nėra, bet kai jo įvesta sistema tebėra, tai ir be Stalino joje daromi staliniški nusižengimai žmoniškumui. Pavyzdžiu gali būti Vengrija ir kiti okupuoti kraštai.

Kaip matome, kalta pati komunistinė sistema, kurioje Stalinu lengvai virsta ir kitokią pavardę nešlojąs asmuo. Daugelis politinių pasaulio stebėtojų įžiūri Mao-Tse-Tungo kalboje bei jo galvosenoje ką tai panašaus į „naujo komunizmo Liuterį", pasišovusį pagerinti komunistinę sistemą.

Mao-Tse-Tungas gal ir galės susilpninti teroristinį rusų komunizmą, bet vargu galės jis jį panaikinti bei nugalėti. Jo kritikai daugiau galima pritarti, negu Chruščiovo. Bet tvirtinti, kad Kinijos komunistų lyderio tezė artėja prie Vakarų demokratijos, dar negalima. Totalitarinis komunistų rėžimas visuomet greitai gali atkristi iš liberalėjimo fazės į teroro faze. Ypač greit tas gali atsitikti susidūrus su kiek didesniu gyventojų įsibėgėjimu į laisvės pusę, kuri kaip pavergtose Europos tautose, taip ir pačioje Kinijoje pradeda kaskart labiau ryškėti ir kurios taip trokšta komunizmo pavergtieji.

AR GALIMAS KOMUNIZMO IŠSINARSTYMAS?

Ar galimas komunistinės sistemos išsinarstymas? Tai klausimas, kurį stato ir į kurį net tiki nemaža politinių stebėtojų Europoje, Šiaurės ir Pietų Amerikose. Vienur ir kitur Mao-Tse-Tungo kalba minima pirmoj vietoj, lyg koks išganymas bei išsigelbėjimas daugeliui tautų, kurios randasi „liaudies demokratijų" padėtyse, arba yra tiesiog okupuotos, kaip Lietuva ir kt., pridengus tą okupaciją jau labai nublukusia popierine „tarybinės respublikos" teise.

Mao-Tse-Tungo kalba, kurios paskelbimas kiniečių spaudoje buvo ilgokai vilkinamas, gali padaryti didesnės įtakos komunistų pasekėjams, negu Chruščiovo, tekritikavusio tik Stalino asmenines savybes ir „asmens kulta", bet nepasakiusio kokioje sistemoje visa tai atsirado ir buvo praktikuojama.

Kinų Mao-Tse-Tungas, kaip ir Jugoslavų Tito, kritiškai vertina ne tiek nusikaltimus papildžiusius asmenis arba „draugus komunistus", kiek pačią komunistu sistema. Abu skelbia esminių pakeitimų reikalinguma komunistinėj sistemoj. Mao Tse-Tungas nesiėmė savo kalboje nurodyti ateities kelių universiliniam komunizmui, bet kalbėjo tik savo krašto atveju:

Turint reikalų su priešais, reikia naudoti jėga. Kinijoje mes taip pat naudojome jėga, turėdami reikalų su komunizmo priešais. Mūsų sanguimo jėgos sulikvidavo iš viso 800.000 asmenų. Šis skaičius buvo pasiektas 1954 metais. Nuo to laiko mes daugiau nebenaudojame teroro metodų.

Niekas neabejoja, kad kaip praeityj, taip dabar ir ateityj komunistinė sistema naudojo ir naudos terorą savo tikslams siekti. Kol bus komunistinė valdymo sistema bet kuriame krašte, tol bus pavojus kad ten, kaip kinų komunistų praktika parodė, gali būti iššudyta vidutiniškai po 160.000 žmonių. Jokia kita istorijoj žinoma sistema nėra taip blogai užsirekomendavusi, kaip komunistinė. Atrodo, kad keičiant ją bet kokia kita, blogesnės jau nebebus.

Montevideo, Urugvajus.

Sukilimai ir riaušės kom. Kinijoj

Visoj eilėj Kinijos provincijų sukilo kaimiečiai prieš komunistinę krašto valdžią. Kinų dienraštis „Keung Shung" praneša, kad 10.000 komunistų jau žuvo kovose su kaimiečiais. Neramumai ir kovos iškilo Chen Si, Tsin Chai, Yunnen, Chan Si, Tse Chuan y Kirim provincijose. Manoma, kad šie spontaniški sukilimai kilo dėl didelio vargo, kuris tęsiasi jau 8 metai

Okupuotoje Lietuvoje

KAIP MAIRONĮ MINI LIETUVOJE

Vilniaus radijas paminėjo Maironį-Mačiulį, nuo kurio mirties birželio 28 d. suėjo 25 metai. Paminėjo gana savotiškai. Kūrybos ir visuomeninės veiklos kryptimi Maironis priklausęs buržuazinei kultūrai. Tiek savo lyrikoje, tiek poemose, dramose ir istoriniuose bei teoriniuose veikaluose rašytojas gynęs buržuazinę santvarką, nepripažinęs ir smerkęs proletariato judėjimą ir socializmą. Tuo esąs paaiškinamas buržuazinėje Lietuvoje viešpatavęs Maironio kūrybos kultas. Tačiau „savo geriausiais lyrinės rašybos eilėraščiais talentingas poetas peržengia buržuazinės pasaulėžiūros ribas ir įnešė labai vertingą indėlį į lietuvių literatūrą... Maironis sugebėjo būti atviras lietuvių liaudies interesams bei jų rūpesčiams... Jo kūryba pralenkia visus kitus 19-jo amžiaus pabaigos lietuvių poetus meniniu įtaigumu ir gražumu, todėl Maironio eilėraščių rinkinys „Pavasario balsai", kurio pirmasis leidimas pasirodė 1895 metais, turėjo didelės įtakos daugeliui vyresniųjų lietuvių poetų".

„Pergalė", Lietuvos Rašytojų sąjungos organas, š. m. 7-me numeryje įsidėjo platų, trylikos puslapių rašinį apie Maironį. Jo autorius A. Jonynas įžangoje Maironį vadina vienu didžiausiųjų lietuvių tautos poetų... jautriai atsiliepusį į daugelį mūsų tautos gyvenimo įvykių, šlovinusį tėvynės meilę, įstabiais posmais apdainavusį švelnų ir nepakartojamą gimtojo krašto gamtos grožį..." Žinant, kad Maironis yra pirmoje eilėje lietuvių patriotizmo dainius, įdomus pasidaro A. Jonyno pripažinimas, kad Maironio lyros aidai iki šiol „tebeskamba ir visada skambės Tarybų Lietuvos darbo žmonių širdyse, gyvai primindami didžiojo poeto-patrioto seniausiuose kūriniuose išreikštus lietuvių liaudies nacionalinio išsivadavimo siekimus ir lūkesčius".

Įdomu, kad Sovietų valdomoje Lietuvoje šiandien žurnalas spausdina tokių patriotinių Maronio eilėraščių posmus:

„Drąsiai aukštai — iškils balsai,
Išauš kita gadynė!
Nušvis laikai — atgims jauna tėvynė",

arba:

„Amžiais pavergta kelias tėvynė:
Jos atgimimą jaučia dvasia.
Ginkim, ką mūsų proseniai gynė!
Žadinkim brolius meilę drąsia!
Ginkime kalbą, žemę, jos būdą!
Stokim į darbą kaip milžinai!"
(Pabraukimas „Pergalės")

Čia kas posmas — tautinio išsivadavimo obalsis. Ir jei anot Jonyno šiandien Maironio eilėraščių aidai tebeskamba Lietuvos žmonėse, tai jie, tikriausia, į poeto žodžius deda viltį išsivaduoti ne nuo carizmo, kurio jau seniai nebėra, bet nuo ko kito, kas lietuvius šiandien slegia... Jonynas toliau cituoja iš Maironio:

„Numesk tėvyne, rūbą seną, kurį užvilko svvetimi!
Jį meilės kerštas tekūrena tėvynės meilės ugnimi!
Į darbą vyrai! Šalį jauną prižadins meilės rytmetys.
Galybė meilės viską griauna, žiemos ledus ji sutirpys".

Kaip įdomus yra Maironio vertinimas šių dienų sovietiniame žurnale, taip įdomi yra ir Jonyno rašinio užbaiga: „Tarybų Lietuvos darbo žmonės visada minės Maironį kaip artimą ir brangų tėvynės meilės dainių, jo patriotines dainas visada nešis drauge su savim į naujus žygius, į naujas kovas už šviesų, laisvą, komunistinį gyvenimą". „Pergalei" pasitaikė čia skaudi korektūros klaida, čia turėtų būti: „antikomunistinį gyvenimą"... (E.)

▪ Mirė chorvedys muzikas N. Martinonis. Žiniomis iš Lietuvos, liepos 19 d. po ligos ir sunkios ligos Kaune mirė žinomas chorvedys muzikas Nikodemas Martinonis, 70 metų amžiaus.

BUENOS AIRES

Atvyko lietuvių šeima iš Pomeranijos

Iš lenkų okupuotos Rytprūsių dalies, rugpiūčio 10 d. lėktuvu iš Varšuvos per Amsterdamą atvyko į Argentiną lietuvių šeimą — Kostas ir Elena Čiuikai su 6 metų sūneliu Povilu. Atvykusieji apsistos pas K. Čiuiko seserį p. Sofiją Vekrienę, San Carlos de Bariloche. Įvažiavimo dokumentus pagelbėjo išsirūpinti ir finansinę paramą kelionei suteikė p. S. Vekrienė, kuri San Carlos de Bariloche verčiasi prekyba. Išvažiavimo iš Lenkijos dokumentų gavimas buvo sunkus ir ilgas. Taip pat ir pati kelionė buvo nuotaikinga, vos nesibaigusi tragiškai, kai virš Atlanto sugedus lėktuvui, pastarasis vienu motoru, pasukęs atgal, vos pasiekė Afrikos krantus, kur laimingai nusileido. Sutaisius lėktuvą, tik po trijų dienų vėl galėjo tęsti kelionę toliau Argentinos link.

P. p. Čiuikai iš Lietuvos yra išvykę dar 1944 metais spalio mėn., kai bolševikų frontui priartėjus vyko didysis lietuvių traukimasis į Vakarus — vienur laisvai, kitur per prievartą, karo veiksmams spaudžiant. Rytų Prūsijoje pateko į apsupimą su daug tūkstančių tuo metu ten esančių lietuvių pabėgėlių ir čia 1945 m. pavasarį sulaukė karo pabaigos. Didelę dalį lietuvių pabėgėlių bolševikai išvežė į Rusiją arba grąžino atgal į Lietuvą.

Iš visų atėjusių į Rytprūsius apie gyvenimą Lietuvoje žinių išryškėjęa, kad ten viešpatauja didelis mate- Lietuvoje viešpatauja didelis materialinis skurdas ir yra varomas didelis krašto rusinimas.

Atvykusiųjų pasakojimu, Pomeranijoje ir kitose Rytprūsių vietose gyvenę lietuviai diena iš dienos laukia pasikeitimų Rusijos viduje ir tikisi galėsią greičiau nei kiti pabėgėliai grįžti Lietuvon. Visi ten gyvenantieji lietuviai, didesnių švenčių metu, suvažiuoja į kurį nors miestą pasikalbėti lietuviškai ir pabendrauti savo tarpe.

VYČIŲ DR-JOS VEIKLA

NUOTAIKINGA IŠKYLA

Rugpiūčio 4 d. įvyko Vyčių Draugijos išvažiavimas-piknikas į Pereyra parką. Išvykai pasitaikiusi graži ir nešalta diena sutraukė daug entuziaztingų gryno oro mėgėjų. Grynas oras ir puikus pušų kvapas visiems dalyviams didino apetitą prie skanaus asado.

Ekskursijos dalyviai surengė įdomias futbolo rungtynes: tarp vedusiųjų ir nevedusiųjų. Vedusiųjų komandą sudarė: M. Valentinas T. Mendyk, J. Šimkevičius, A. Matulis, P. Barišauskas, J. Šveiteris, A. Šeštakauskas, K. Balsys ir A. Mikučionis. Nevedusius jaunikaičius atstovavo: V. Jakubauskas, J. Uždavinys, J. Deveikis, P. Šveiteris, J. Lebednikas, J. Aleksa, F. Vitkauskas, P. Marcinkaitis, M. Vileikis ir J. Linkevičius.

Žaidimas buvo gyvas ir nuotaikingas. Panelės ragino į kovą jaunikaičius, o žmonos saviesiems, kaip ir „paprastomis dienomis" nepagailėjo „patarimų ir pamokymų", kaip reikia gyvenime laimėti kovas.

Po įtemptos ir lygios kovos rungtynes (su publikos pagalba?) laimėjo rezultatu 2:1 nevedusieji, už ką vyrams nuo žmonų teko dar kartą gauti „pylos". Golus įmušė laimėtojų pusėj: J. Lebednikas ir F. Vitkauskas, pralaimėjusių — T. Mendyk. Pralaimėjusieji iškvietė revanšui, kuris įvyks ten pat rugsėjo pabaigoj.

JAUNŲJŲ VAIDINTOJŲ PASIRODYMAS

Rugpiūčio 10 d. įvyko Vyčių Draugijos vakaras su menine programa, kurioj pirmą kartą pasirodė jaunieji artistai: R. Paršelis, K. Blumbergas, ir T. Jasinevičius, suvadindami linksmą veikalėlį „Profesorius Pinkla". Draugijos valdyba džiaugiasi, kad įtraukiamas jaunimas į scenos meninę ir lietuvišką veiklą. Jaunimas mielai prisideda prie tokių organizacijų kaip Vyčiai, Skautai, ar Jaunosios Birutietės. Programoj taip pat dalyvavo ir Jaunųjų Birutiečių tautinių šokių grupė, kurią sudarė A. Virgailytė, N. Povilonytė, A. Miliauskaitė, D. Šantaraitė, A. ir U. Dultytės, T. Mačiulytė, B. Sturevičiūtė ir S. Vanagaitė. Akordeonu grojo R. Runimas. Publika jaunosioms šokėjoms negailėjo plojimų.

Vyčių Draugijos valdyba nuoširdžiai dėkoja Jaunosioms Birutietėms ir artistams už išpildytą meninę vakaro programą.

Šokiams grojo orkestras „Juan Carlos". Publikos atsilankė daug.

KVIEČIAMA PADIDINTI NARIŲ SKAIČIŲ

Jei kiekvienas senas Vyčių Draugijos narys surastų bent po vieną naują narį, tai draugija narių skaičiumi padidėtų dvigubai. Daug yra čia gimusio lietuviško jaunimo, kuris nepriklauso jokiai organizacijai. Kviečiama narius pravesti narių padidinimo vajų. Draugijos galybė yra narių gausumo, organizuotume ir susiklausyme. Naujus narius įrašyti ir nario mokestį sumokėti galima trečiadieniais ir penktadieniais nuo 20 iki 22 val. „Vyčių klube", Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellanedoj.

PAVASARIO SUTIKIMAS SU ŠOKIAIS

įvyks rugsėjo 21 d. Lietuvių Salėje. Numatoma įdomi programa. Šokiams gros „San Pablo" orkestras.

LIETUVIU CENTRO VEIKLA

Rugpiūčio 3 d. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avell., Lietuvių Centro vakaras. Programą atidarė ir jos išpildytojus susirinkusiems pristatė Lietuvių Centro sekretorius p. Alfredas Ruplenas. Pirmiausiai L. Centro mažieji šokėjai išpildė grupinę deklamaciją ir pašoko tautinius šokius, p. A. Mikelionienės vadovybėje, akordeonu palydint p. Vyt. Cibavičiui, buv. vyrų kvarteto „Aitvarai" vadovui.

Monologą „Pypkiai" puikiai pasakė jaunametė Stančikaitė. Po jaunųjų atliktos programos sekė Jaunimo Teatro 3-jų veiksmų linksma komedija „Senberniai", kuri susilaukė didelio publikos susidomėjimo ir buvo dažnai palydima plojimais. Visi artistai suvaidino labai puikiai. Luis Lemberis buvo visur charakteringas, Vincas Deveikis neatsiliko nuo pirmojo, Arturas Gronskis puikiai derinosi prie vieneto, Robertas Narkevičius šaunai atliko savo debiutinį pasirodymą, panelės M. Butkutė ir N. Kaženiauskaitė taip pat labai puikiai atliko savo vaidmenis.

Komedijoj su dainomis pasirodė akordeonistas V. Cibavičius ir eilė dainininkų: A. Cibavičius, A. Slančiauskas, A. Mičiūdas, A. Matukas ir kt., padainuodami skambias ir žinomas lietuviškas dainas.

Komediją režisavo p. Elena Ryselienė, sufleriavo A. Antanaitis.

Po programos L. Centro pirmininkas L. Mičiūdas. visiems artistams ir gausiai publikai už atsilankymą tarė padėkos žodį. Panelė Br. Rukšėnaitė įteikė ponioms E. Ryselienei ir A. Mikelionienei saldumynų, kurios jais vėliau pavaišino visus programos dalyvius. ARLI

PADĖKA

Visiems prisidėjusiems prie vakaro surengimo rugpiūčio 3 d. Lietuvių Salėje: P. p. A. Mikelionienei, akordeonistui Vyt. Cibavičiui, Jaunųjų Šokėjų Grupei, p. E. Ryselienei, Alf. Antanaičiui, N. Kaženiauskaitei, M. Butkutei, L. Lemberiui, V. Deveikiui, Art. Gronskiui, R. Narkevičiui, A. Matukui, A. Slančiauskui, A. Rastauskui, V. Rastauskui, A. Mičiūdui, B. Dedelai, J. Rudaičiui, L. Aglinskui, J. Beigai, A. Ruplėnui, A. Stančikui, A. Vyturiui, E. Mikelioniui, E. Liveikiui, A. Rinkevičiui, J. Laučiui, Pr. Viteikiui, P. Sakalauskui, B. Rukšėnui, D. Mankui, J. Kanapinskui ir visoms panelėmės, perdavinėjusioms loterijos-rifo bilietus. Visiems už pagalbą ir pasidarbavimą nuo širdžią padėką reiškia L. Centro Valdyba

DR. J. BASANAVIČIAUS VARDO LIETUVIŲ CENTRO RŪMŲ STATYBAI AUKOJUSIŲ SĄRAŠAS:

Lietuvių Centro jaunimas $ 3.249, Mušketas Adolfas $ 1.000, Čekauskas Stanislovas $ 1.000, Stanislovas ir Kazimiera Pučinskai $ 500, Petralis Vladas $ 500, Pilka Leonas $ 500, Gradeckas Jonas $ 500, Bagdanavičius Vincas $ 300, Bakšys B. $ 300, Aviža Jonas $ 200, Kraučiūnas Antanas $ 200, Jonas ir Kazimieras Saprigonai $ 200 Ambrutis Jonas $ 200, Trakas Matas $ 150, Gedzevičius Prans $ 200, Kichakauskas Juozas $ 100, Šidlauskas Klemensas $ 100, Doškus Simonas $ 100, Yochler Pranas $ 100, Bakšis Juozas $ 100.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja L. Centro Valdyba

ROSARIO

NEPAPRASTAS SEKMADIENIS

Sekmadienį, liepos 28 d. Rosario lietuviai turėjo progos išgirsti šv. Kazimiero lietuvių bažnyčioje naujai persiorganizavusį bažnytinį chorą giedant iškilmingas šv. Mišias. Mišios buvo laikomos už Balio Kaušpado mirusius gimines Lietuvoje. Jas laikė Šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas kun. Jonas Duoba, MIC. Choras giedojo „De Angelis" mišias, tarpais pajvairindamas pamaldas lietuviškomis giesmėmis. Chorui vadovavo Rosario lietuvių kapelionas kun. Antanas Kleiva, MIC, o vargonais akompanavo Sr. Taborda. Choro sąstatant įeina: R. Šimanauskienė, K. Tičionienė, A. Kalainienė, J. Saračinskienė, J. Latvėnienė, K. Kriaučiūnienė, V. Zagreckienė, Šimkienė, A. Latvėnas, A. Švarlys, Z. Stasevičius, A. Matulis, J. Papečkys, Daugys J. Stašauskas. Per Komuniją R. Šimanauskienė, A. Švarlys ir A. Kalainienė pagiedojo trio „Iš šios mūs žemės".

Pamaldose dalyvavo daug lietuvių, kurie susižavėję klausėsi bažnytinio choro, gražiai išpildančio Mišių dalis. Po Mišių visi sveikino choristus ir linkėjo, kad choras dirbtų su dar didesne energija. Buvo ir tokių kurie išsireiškė, jog šiandien nebuvusi gėda būti bažnyčioje per lietuvių Mišias tarp svetimtaučių, kurių paprastai nemažai atsilanko.

Po iškilmingų pamaldų, atgiedojus „Viešpaties Angelas" ir „Libera" už mirusius, įvyko jungtinio mišraus choro repeticija, o Balio Kaušpado užprašytos šeimininkės rengėsi priimti visus tautiečius, dalyvavusius šv. Mišiose.

Pasibaigus repeticijai prasidėjo pietūs. Vaišių fundatorius Balys Kaušpadas sodino svečius prie gražiai paruoštų stalų, o svečiai, nieko negailėdami, naikino veltui patiektas gėrybes, gyvai malšindami troškulį įvairiais gėrimais.

Vaišėse dalyvavo kunigai marijonai, vaišių pravedimo personalas: J. Vajaga, A. Švarlys, A. Pundys, K. Tičionienė, V. Zagrackienė, R. Kazeliūnienė, B. ir A. Pundytės, M. Žiemelytė, O. Žukaitė, O. Tičionytė ir daug lietuviškos visuomenės. Per pietus kalbėjo vaišių fundatorius B. Kaušpadas, kapelionas kun. A. Kleiva, A. Švarlys ir kt.

Atsidėkodama vaišių fundatoriui Baliui Kaušpadui Rosario lietuviškoji visuomenė jam įteikė gražią dovaną.

Džiugu, kad lietuviai spiečiasi apie šv. Kazimiero lietuvių parapiją ir bendrai dirbdami prisideda prie greitesnio Lietuvos išlaisvinimo. A. Ilgesys.

▪ Parduodami bilietai į Rosario lietuvių šventę, kuri įvyks rugsėjo 14 d. 2 val. Jugoslavų Salėje, Gral. iMtre 3924. Iš vakaro šv. Kazimiero lietuvių parapijoje bus svečių priėmimas, kurį rengia Rosario Lietuvių Bendruomenė, o vakare 20 val. Jugoslavų Salėje viešas vakaras, į kurį bus priimami tik iš anksto įsigytais įėjimais (Bilietai gaunami pas platintojus ir Šv. Kazimiero lietuvių parapijos raštinėje). Šokiai iki 3 val. ryto grojant orkestrui. Sekmadienį, rugsėjo 15 d. iškilmingos sudėtinės šv. Mišios už Rosario lietuvių jaunimą, kurių metu giedos Rosario lietuvių bažnytinis choras, o po Mišių svečių pagerbimas, dalyvaujant Rosario lietuviškai visuomenei, miesto centre.

▪ Mindaugas Gruzdis su bendrininku O. De Martini padidino varžtų dirbtuvę. Jis dirba Cortada Andes 535 nuosavoj dirbtuvėj ir greitai tikisi įsigyti naujų mašinų sekmingesniam darbui. Toj pačioj dirbtuvėj dirba ir A. Lukošius, kuris aktyviai reiškiasi šv. Kazimiero jaunimo sambūryje. Linkėtina jauniems fabrikantams daug sekmės.

▪ Adolfas Palžikis dirbdamas Swifte buvo susilaužęs ranką. Paskutiniu laiku sveikata gerėja.

▪ Karolis Zaukus buvo internuotas Caja Mutual sanatorijoje. Ligonis pasveikęs grįžo namo.

▪ Antanas Dinsmonas buvo smarkiai susirgęs. Su gydytojo pagelba sveikata gerokai pagerėjo.

▪ Kazimieras Baniulis paguldytas Roche Sanz Peña ligoninėje, antroje salėje. Ligonis serga širdies liga.

▪ Jonas Drevinskas, senukas, sunkiai serga. Ligonis buvo aprūpintas paskutiniais sakramentais.

PADĖKA

Maloniai dėkoju visiems Rosario lietuviams dalyvavusiems iškilmingose pamaldose už mano mirusius Lietuvoje. Ypač noriu išreikšti dėkingumą Rosario lietuvių kapelionui kun. A. Kleivai už pamaldų suorganizavimą, Parapijos Klebonui kun. J. Duobai už atlaikytas šv. Mišias ir suteiktas patalpas, kun. Vyt. Palubinskui, choristams, vaišių pravedimo personalui: J. Vajagai, A. Švarliui, A. Pundžiui, K. Tičionienei, V. Zagreckienei, R. Kazeliūnienei, B. ir A. Pundytėms, M. Žiemelytei, O. Tičionytei ir O. Žukaitei. Visiems, mieli Tautiečiai, nuoširdus ačiū!

Balys Kaušpadas

JAUNIMAS IMA INICIATYVA

Pereitą sekmadienį, rugpiūčio 11 d. šv. Kazimiero lietuvių parapijos sodelyje Rosario lietuvių jaunimas turėjo asado. Susirinko apie 70 gražaus jaunimo, daugumoje aktyviai dalyvaujančių lietuvių parapijos veikime, kurie gražiai žaidė, šoko ir linksmai praleido laiką tyrame ore. Tėvai džiaugiasi, kad jų sūnūs ir dukros rodo gražią iniciatyvą. Kaip kiekviena graži iniciatyva paprastai sveikinama iš tėvų ir suaugusių pusės, taip ir ši tikrai sveikintina, ypač kad jaunimas spiečiasi prie lietuviškos parapijos, kuri yra tautybės tvirtovė tremtyje. Tėvai džiaugiasi, kai jų vaikas pradeda vaikščioti, džiaugiasi, kai ištaria pirmą žodį, taip lygiai turi džiaugtis, kaip jų vaikai ima iniciatyvą ir lietuviškame veikime, burdamiesi prie lietuviškos parapijos, nežiūrint, kad ir širdį skaudėtų, jog tėvas ar motina yra seni ir nepritinka prie jaunimo, arba kad jaunimas veikia truputį skirtingai, negu buvo veikiama tėvų jaunystėje.

Didžiausias nuopelnas minėtų vaišių surengime priklauso N. Švarlytei ir M. Lukošiūtei, nors neatsiliko ir kiti, kas kuo gelbėdami šventėje. Asado puikiai paruošė J. Guzas ir E. Barat.

▪ Rosario Lietuvių Bendruomenė rugpjūčio 11 d. turėjo pasitarimą dėl šventės pravedimo smulkmenų rugsėjo 14 — 15 d. d. Pirmininkavo Antanas Latvėnas, o sekretoriavo Zigmas Stasevičius.

▪ Gyvojo Rožančiaus susirinkimas įvyko rugpjūčio 4 d. prieš vakarienes Mišias. Buvo nutarta imtis apaštalavimo darbo ne tik tarp savųjų narių, bet ir tarp tų, kurie ne iš blogos valios, bet iš susidariusių aplinkybių pamiršo religines praktikas ir lietuvišką darbą. Didelis dėmesys bus kreipiamas į ligonis, kad visi, kurie tik sunkiai serga, galėtų būti aprūpinti šv. sakramentais. Susirinkimą pravedė ir paskaitą turėjo kun. A. Kleiva.

▪ Per rugsėjo 14 d. jaunimo šventę gros „Larry y su ritmo" orkestras, kurio sąstatan įeina ir E. Klimas. Beto M. Senuenaitė, 7 m. mergaitė, su kitom draugėm pašoks baletą. Įėjimas į šventę rugsėjo 14 d. 10 pesų. Vaikams veltui. Įėjimas į pietus — 15 pesų, vaikams — 5 pesai. Pietūs bus rugsėjo 15 d. 12 val. Bilietus prašoma įsigyti iki rugsėjo 9 d. pas įgaliotus platintojus arba šv. Kazimiero lietuvių parapijos raštinėje.

KUN. DR. P. BRAZIUI,

liūdinčiam dėl savo brolio mirties, nuoširdžią užuojautą reiškia

Matukai

KUN. DR. P. BRAZIUI,

jojo mylimam broliui ANTANUI mirus, reiškiame nuoširdžiausią užuojautą.

Marčiulionių šeima

„LAIKO" 200-jo Nr. PROGA

SPALIŲ MĖN. 11 D. (día de la Raza išvakarėse)

20 VAL. LIETUVIŲ SALĖJE, BRASIL 835, AVELLANEDA

„LAIKO" RĖMĖJAI RUOŠIA

IŠKILMINGĄ SPAUDOS VAKARIENĘ

SU LINKSMA MUZIKA IR MENINE PROGRAMA,

Pelnas skiriamas įsigyti lankstomai mašinai.

„LAIKO" GARBĖS LEIDĖJAI, RĖMĖJAI, SKAITYTOJAI IR VISI TAUTIEČIAI MALONIAI KVIEČIAMI VAKARIENĖJE DALYVAUTI IR TUO PAREMTI LIETUVIŠKĄ SPAUDĄ.

Bilietus prašoma įsigyti iš anksto „Laiko" Administracijoje, ar per įgaliotus platintojus.

„Moteris ir Gyvenimas" skyrių veda mok. Elzė Diminskienė, Necochea 604, Hurlingham, Buenos Aires.

ŠIRDINGAI SVEIKINA AUKSINIO JUBILĖJAUS PROGA ŠV. KAZIMIERO SESERŲ KONGREGACIJĄ IR JOS ATSTOVES ARGENTINOJE

„Moteris ir Gyvenimas"

Pirmasis lietuvių katalikių moterų suvažiavimas

Rugsėjo 23 d. sukanka 50 metų nuo pirmojo liet. katalikių moterų suvažiavimo, kuris įvyko 1907 m. Kaune. „Moteris ir Gyvenimas" kreipiasi į visas lietuves katalikes gyvenančias Argentinoje, kad prisidėtų prie šio taip svarbaus įvykio paminėjimo.

Laikas bėga greitai, todėl prašau neatidėliojant pareikšti savo nuomonę žodžiu ar raštu šio skyriaus redakcijai.

Mūsų laukia daug svarbių dalykų, kuriuos susirinkusios galėtume aptarti ir tokiu būdu suaktyvinti lietuvių katalikių moterų veiklą. Nelikite abejingos ir pasyvios! Mūsų sesės prieš 50 metų nebijojo okupacijos ir ryžosi taip svarbiam žingsniui, kuris, kaip iš p. A. Mikelionienės straipsnio „Lietuvių Katalikių moterų draugijos kūrimasis ir organizavimas" matome, davė tokius gražius ir mūsų tautai vertingus darbo vaisius. Panašius laikus ir dabar mes pergyvename. Mūsų veikimo čia valdžia nevaržo, bet jį sunkina gyvenimo sąlygos. Tačiau, mes turime tuos sunkumus nugalėti ir vieną kartą visos susiburti katalikiškai lietuviškam darbui. Kitų kraštų lietuvės jau turi savo atstoves tarptautinėse organizacijose, gi Argentinos lietuvės ir vietoje nėra gerai susiorganizavusios. Atkreipkime dėmesį ir į tai, kad veikusios senosios moterų organizacijos laukia pagelbos iš priauglio, be kurio organizacijos veikimas yra sunkus.

Kiekviena lietuvė katalikė tejaučia sau pareigą prisidėti prie tinkamo paminėjimo pirmojo liet. moterų suvažiavimo.

„Moteris ir Gyvenimas"

Šventa Kazimiero Kongregacijos Seserys švenčia savo AUKSINĮ JUBILĖJŲ

. Prieš 50 metų, trys taurios lietuvaitės padarė vienuoliškus apžadus ir sudarė branduolį švento Kazimiero seserų kongregacijai. Meilė Dievui ir savo tautai turėjo būti šių trijų jaunų širdžių tikrai didelė. Jos paaukojo savo jaunystę, jėgas ir visą gyvenimą taip kilniam tikslui. Pradėjo apaštalavimo darbą trys, ir Dievui padedant išaugo į gražų būrį, kuris turi net 500 narių.

Švenčiant šią taip svarbią ir gražią sukaktį norėtūsi netik pasidžiaugti, kad mūsų tauta turi tokių kilnių sielų, kaip kad mūsų brangios ir gerbiamos Seselės Kazimierietės, bet pasidžiaugti ir pasigėrėti jų didžiai vertingais darbais, kuriuos atliko netik bažnytinėj, bet ir tautinėj, kultūrinėj bei socialinėj veikloj.

Jau anksčiau šiame laikraštyje paskelbtuose straipsniuose buvo įdėtos statistinės žinios apie Seselių Kazimieriečių vadovaujamas mokyklas ir ligonines.

Ir visa tai jos daro, kad lietuvių vaikai išaugtų dorais žmonėmis, kad lietuvis susirgęs būtų savų daktarų gydomas, o ir senatvėje nebūtų svetimų stumdomas, bet savo gyvenimo saulėlydžio sulauktų malonioj aplinkoj t. y. lietuviškų Seselių priegloboj.

Po juodu ir kukliu vienuolės apdaru plaka netik Kristaus sužadėtinės širdis, bet lietuvių tautos dukters, auklėtojos, globėjos ir kartu augštos kultūros bei erudicijos moters širdis, kuri dažnai būna nepakankamai įvertinta ir suprasta.

Mes kartais šaltai priimame tai, kas su didžiausia meile duodama. Matome darbų vaisius, bet nevisados pamatome pastangas, kurių buvo reikalinga tiems darbams atlikti.

Seselės Kazimierietės yra mūsų tautos garsintojos. Nesenai susipažinau su vienu argentiniečiu, kuris buvo lankęs Seselių Kazimieriečių vaikų darželį ir mokyklą. Malonu buvo klausytis, kaip šis subrendęs vyras ir jo jau gerokai pražilusi motutė su pagarba ir meile kalbėjo apie savo buvusią lietuvaitę auklėtoją.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse Seselių Kazimieriečių vadovaujamos mokyklos turi labai gerą vardą svetimtaučių tarpe. Su širdgėla turime prisiminti jų veiklą Lietuvoje, kuri kaip ir visas mūsų nepriklausomas tautos gyvenimas buvo nutrauktas ir sugriautas brutalaus priešo. Turime vilties, kad ir vėl ateis laikas, kada mūsų Seselės grįž į nepriklausomą Lietuvą tęsti savo taip kilnaus darbo.

Nepakanka džiaugtis kitų atliktais darbais, bet reikia jiems talkininkauti. Viena iš naudingiausių kongregacijai talkų yra pasirūpinimas Seselių prieaugliu. Dažnai motinos neapgalvotai ir tikrai neišmintingai apibūdina vienuolių gyvenimą ir tuo atbaido jaunimą stoti į vienuolyną, nes tai esą labai liūdna ir t. t.

Argi yra liūdna gyventi didžiausioj harmonijoj su Dievu ir pildyti jo valią atliekant savo pareigas? Juk mes, pasaulietės moterys, apkrautos daugybe darbų ir pareigų vargu ar turime laiko jas visas tinkamai atlikti. Marga aplinka nevisados džiaugsmo teikia, dažnai nusivylimo ir nemalonumų. Vienuolė, stovėdama nuošaliau nuogyvenimo verpetų, gali produktingiau sunaudoti savo jėgas svarbiems darbams ir tokiu būdu būti žmonijai naudinga.

Mes turime rūpintis savo lietuviškos Seselių kongregacijos prieaugliu, kad švęsdamos 100 metų jubilėjų turėtų jau keletą tūkstančių narių.

Elzė Diminskienė

— — —

Gražus Žolinės paprotys

Ar dar prisimename, kai Žolinės dieną mūsų sesės nešdavo bažnyčion gėlių puokštes? Gražus tai buvo paprotys. Ar jis nenuvyto svetimame krašte, kaip anie nuskinti žiedai? Kvapios buvo mūsų darželių ir laukų gėlės. Išaugintos mylinčių rankų ir jautrių širdžių. Iš anų brangių jaunystės dienų prisimena nepažįstamos merginos veidas. Ji rankose laikė puokštę gėlių. Tai buvo aguonos, rugiagėlės ir kitos pievų gėlės, kurias nešė į bažnytkalmio koplytėlę, Marijos altoriams puošti.

Padavimas sako, kad Dievas kurdamas Mariją surinko visų rojuje žydinčių gėlių grožį ir kvapą. Jai aukojamų maldų pynė — rožių vainikas, Jos Dangun Ėmimo diena — Žolinė. Ji myli gėles, tik mes tai dažnai užmirštame.

Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos kūrimasis ir organizacija

Lietuvių Katalikių Moterų Draugija kilo 1907 m. rugsėjo mėn. 23 — 24 dienomis įvykusio pirmojo lietuvių moterų suvažiavimo Kaune.

Rengiant šį suvažiavimą buvo numatyta sudaryti užuomazgą lietuvių katalikių moterų organizacijai. Tam suvažiavimui rengti Kaune iš katalikių moterų buvo sudarytas šešių asmenų komitetas: E. Vaitkevičienė, M. Rabašauskienė, V. Labkauskienė, T. Kubilinskaitė, Daugelytė ir Augustinaitė. Į suvažiavimą buvo kviesta moterys be pažiūrų skirtumo, kadangi anais laikais lietuvių katalikių moterų buvo dar gana maža. Tame suvažiavime reikalauta moterų teisių lygybės, kad lietuvių mokyklose mokytojai būtų lietuviai,

Buvo išrinktas komitetas, kuris parengė Liet. Kattalikių Moterų Draugijos įstatus. Įstatus Kauno Gubernatorius užregistravo 1908 m. kovo mėn. 21 d.

Draugijos tikslas: suvienyti Lietuvos Katalikes moteris bendram kultūros ir visuomeniniam darbui, kelti jų ekonominę gerovę ir išrišti moterų klausimą pagal katalikų bažnyčios mokslą.

Pirmasis Lietuvių K. Moterų D-jos susirinkimas įvyko 1908 m. balandžio mėn. 26 d. Kaune. Jame dalyvavo iš visos Lietuvos apie 200 moterų, kurių tarpe jau buvo 80 tikrųjų narių ir 16 narių patarėjų. Į pirmąją taryba išrinktos: Prapuolenienė, Jurkaitė, Mauruzevičienė, Karklinaitytė, A. Petkevičaitė, Bajoriūnienė, Gustaitienė, Danišauskienė, Aleksiūtė, Paliukaitytė, Gribauskienė, Pilčauskienė, Adamavičienė, Vidmonaitė, Vaineravičienė, Reichartienė, Aukėnaitė, Šimaitienė, Staniovienė, Liorentienė.

Į valdybą išrinktos: E. Vaitkevičienė (pirm.), J Stanelytė (vice.), V. Labkauskienė (sekr.), T. Kubilinskienė (II sekr.), M. Rabašauskienė (ižd.), Jankauskaitė (ižd. pad.), M. Račkauskienė (narys) ir V. Paliulytė (narė kand.).

Draugijos veikimui plėsti ir stiprinti, taip pat apie jį informuoti 1910 m. išleidžiamas laikraštis „Lietuvaitė", kuris ėjo iki Didžiojo karo. 1911 m. įkuriamos Moterų Pedagogių ir Blaivininkių sekcijos Vabalninke, Marijampolėje, Lioliuose, Mosėdyje, N. Radvilišky, Biržuose, Šėtoje, Troškūnuose, Paystryje, Linkuvoje ir kitur.

Draugija turėjo įvairių įstaigų, mokyklų. Taip draugijai plečiant savo veiklą rusų vyriausybė įžiūrėjo kažką negeistiną ir motyvuodama esą draugija neteisėtaėi užregistruota, 1912 m. liepos mėn. ją uždarė. Bet rankos nebuvo nuleistos. Į Petrapilį išvyko delegacija gauti leidimą toliau veikti. Buvo sudaryti nauji įstatai, kurie tų pačių metų lapkričio mėn. 3 d. buvo patvirtinti vidaus reikalų ministerio. Draugija veikė kaip veikusi. Tik karo audros jos veikimą išardė daug turto sunaikino, bet dvasios nepajėgė nuslopinti. 1917 m. liepos mėn. prel. Januševičiaus iniciatyva jos veikimas vėl buvo atgaivintas. 1918 m. liepos mėn. išleidžiamas laikraštis „Moterų Balsas", kuriami nauji skyriai, steigiama mokykla Karmėlavoje, įvairios įstaigos Kaune ir provincijose. 1919 m. rugsėjo mėn. 1 — 2 d. d. sušaukiamas didelis moterų kongresas Kaune, nuo kurio prasideda naujas tarpsnis draugijos gyvenime. Kongrese reikalaujama moterims lygių teisių visuomeniniame, adminictraciniame ir politiniame gyvenime, būtent: kad moterys galėtų aktyviai dalyvauti valstybės kuriamajame darbe ir visuomeniniame gyvenime. Buvo pakeisti dr-jos įstatai, kuriuose buvo nustatyti skyrių atstovų metiniai suvažiavimai. Tai buvo didelis akstinas skyrius organizuoti vietose. Pradėta leisti laikr. „Moteris". Prasidėjo smarkus organizacijos plėtimasis provincijose, kuriant naujus skyrius. Jau 1921 m. iškyla reikalas kurti apskričių miestuose, apskrities tarybas, kurių pareiga rūpintis savo apskrityje esamų skyrių veikimo stiprinimu ir naujų skyrių kūrimu. Apskričių tarybos pradėjo šaukti savo apskričių skyrių atstovių suvažiavimus. 1926 m. pagal pakeistus draugijos įstatus apskričių tarybos pavadintos rajonų valdybomis. Rajonai kuriami ir ne apskričių vietose, bet ir ten, kur tankesnis draugijos skyrių tinklas ir kur patogesnis susisieskimas. Rajonai darė rajoninius suvažiavimus, šaukė kongresus. 1931 m. įvyko reikšmingas rajonų valdybų suvažiavimas Kaune, kuriame apsvarstyta visi svarbiausieji draugijos klausimai ir nutarta draugiją pertvarkyti regijonais — vyskupijomis. Nutarimas įvykdytas — regionai įkurti. Draugija turėjo 1933 m 5 regjionus 22 rajonus, 271 skyrius ir apie 30..000 narių, o 1939 m. pradžioje Lietuvių Kat. Mot. D-joj buvo 405 skyriai 28 rajonai ir virš 42.000 narių. Įsijungus Vilniaus kraštui į Lietuvos teritoriją dar prisidėjo naujų skyrių su naujais nariais.

1928 m. draugija, minėdama savo dvidešimties metų sukaktuves, buvo sušaukusi jubilėjinį kongresą. Kongrese dalyvavo 3.170 skyrių atstovių su 70 vėliavų. Tas kongresas labai pakėlė organizacinę dvasią ir įpareigojo išplėsti dar plačiau savo veikimą, kuriant įvairias sekcijas, kurios dirbdamos pasirinktoje srityje padėtų vykdyti draugijos užbrėžtus tikslus. Be abstinenčių ir eucharistininkių sekcijų, įkurtos Mergaičių Globos Motinos ir Vaiko sekcijos, Socialinės Globos Fondas ir Šeimininkių sekcija.

1938 m. kovo mėn. 20 — 22 d. d. L. K. M. Draugija minėdama savo veikimo 30 m. sukaktuves kartu paminėjo 550 metų krikščionybės įvedimo Lietuvoje jubilėjų. 325 metus nuo Marijos apsireiškimo Šiluvoje ir 20 metų Lietuvos nepriklausomybę. Jubilėjinė konferencija prasidėjo iškilmingomis pamaldomis, toliau sekė posėdis, naktinė Švč. Sakramento adoracija už tėvynės gerovę ir eilė paskaitų doriniais klausimais. Konferencijoj nežiūrint didelio tuo laiku mūsų tautos sukrėtimo dalyvavo: J. E. Ark. Metr. I. Skvireckas, vysk. J. Kukta, vysk. Matulionis, didelis būrys visuomenės veikėjų, kunigų ir apie 1.000 draugijos atstovių ir narių. Konferenciai pirmininkavo Dr. Ona Norušytė, St. Ladygienė ir E. Norkienė. Iškilmingas pamaldas Bazilikoj laikė vysk. T. Matulionis, pamokslą pasakė kun. B. Barauskas. Iškilmingas posėdis pradėtas giesme „Marija, Marija" Draugijos religijos vadovas kun. F. Kapočius tarė žodį apie Mariją — mūsų Globėją. Valatkienė - Dagelytė pagiedojo Šiluvos Marijos giesmę. M. Galdikienė padarė 30 metų draugijos veiklos apžvalgą. Konferencija susilaukė daug nuoširdžių ir gražių sveikinimų žodžiu ir raštu. A. Galaunės mergaičių vedamas choras sugiedojo „Priesaiką", komp. Čiurlionytės.

Pirmosioms draugijos veikėjoms buvo pareikšta nuoširdi pagarba ir padėka už jų veikimą. M. Rabašauskienei, vienai pirmųjų steigėjų, įteikta gėlių puokštė o prel. P. Januškevičiui — adresas. Naktinė adoracija vyko Tėvų Jėzuitų bažnyčioje, kur per visą naktį prie Švč. Sakramento klūpojo pasikeisdamos po 100 moterų ir meldės už tautą ir valstybę.

Organizaciniais draugijos reikalais kalbėjo M. Galdikienė, kun. F. Kapočius, Sereikytė. Konferencija drauge su visomis moterimis, kurių krūtinėse plaka lietuviška širdis, savo karščiausius troškimus įrašė į šventąsias mūsų tautos knygas ir nesibaigiantiems amžiams sudėjo į mūsų tautos šventovės — Prisikėlimo bažnyčios Jėzaus Širdies altorių. Laike konferencijos A. Tamošaitienė buvo suorganizavusi tautiškų drabužių parodą. Be to buvo dorinio auklėjimo kursai ir uždaros moterims rekolekcijos. Dorinio auklėjimo kursuose skaitytos paskaitos: „Dorinimosi ir dorinimo" reikalas — Vysk. V. Būčys, „Svarbesnės dorinimosi sąlygos ir priemonės" — Dr. M. Ruginienė, „Labiausiai ugdytinos dorybės" — M. Sidaravičienė, „Šeimos gyvenimo skaistumas" — Dr. J. Vaišnora, MIC., „Moters sveikata ir dorinis auklėjimas" — Dr. J. Meškauskienė, „Dorinis auklėjimas ir tautos sveikata" — Dr. M. Gylienė, „Seksualinio auklėjimo svarba socialiniu atžvilgiu" — O. Beleckienė, „Katalikų Bažnyčia ir seksualinis auklėjimas" — Kun. dr. V. Brizgys, „Vaiko seksualinis auklėjimas" — Dr. V. Karvelienė. „6 ir 9 Dievo įsakymų aiškinimas" — E. Štarkienė. „Šeimos gyvenimas religijos ir dorovės normų šviesoje" — Dr. A. Maceina.

Dar reikia paminėti, kad ir Vilniuje 1913 metais buvo įsikūrusi L. K. M. D-ja, kurios centrą nusistatyta palikti Vilniuje. Draugijos tikslas buvo toks pats kaip ir kauniškės, tik priemonės tikslui siekti kiek plačiau ir konkrečiau aptariamos. Abi draugijos vedė derybas dėl susijungimo, o dirbo tam pačiam tikslui. Vilniškės nusistatė Vilniuje, Lydoje ir Švenčionyse kurti moterų rajonus, kurie moterų organizavimo darbą plėstų savo apylinkėse. Organizavimo darbas buvo nusistatyta prravesti slaptai, nes viešai organizuotis okupacinė rusų valdžia nebūtų leidusi, Vilniuje buvo pradėtas organizuoti darbo tarpininkavimo biuras, kuris lietuvėms moterims padėtų susirasti darbo. Taip pat organizuota pensionas ir lietuviška svetainė - kavinė. 1918 metais lapkr. mėn. Vilniuje buvo įkurtas moterų visuomeninis sekcijos biuras. Biuro tikslas rinkti žinias apie tas moteris lietuves, kurios gali ir nori dalyvauti visuomeniniame valstybiniame gyvenime. Biuras stengėsi sutraukti į krūvą visas ligi tol išsklaidomas moterų jėgas. Be to, vilniškė draugija rengė vakarus, loterijas, koncertus ir aktyviau dalyvavo bendram visuomenės ir valstybės gyvenime. Draugija buvo sudarinusi ir nemažai lėšų, kurios vėliau per E. Vileišienę buvo sunaudotos tautos ir valstybės gelbėjimo darbams. Vilniškės L. K. M. Dr-jos darbas buvo nutrauktas prasidėjus kovoms su bolševikais ir lenkais. Draugijai vadovavo Br. Girienė. Draugijos dokumentai žuvo bolševikams konfiskavus Br. Girienės butą.

Atstovės tarptautinėse organizacijose: Dr. A. Šidlauskaitė ir L. Juodišienė.

Antanina Mikelionienė

Pasinaudota leidiniu „Mūsų keliai". Išleistas 1952 m. Romoje.

—-*-*—

Mirė rašytoja Marija Lastauskienė-Lazdynų Pelėda. Mirė liepos 19 d. Kaune, kur ji visą pastarąjį laiką gyveno. Buvo gimusi 1872 m. Paragluose, Šiauliu apskrityje. Yra gyvenusi Šiauliuose, Vilniuje, Rygoje, Varšuvoje, Petrapilyje. Rašyti pradėjo jau anksti, būdama 17 metų. Dauguma raštų kūrė kartu su savo vyresniąja seserim, Sofija Pšibiliauskienė - Lazdynų Pelėda, kuri mirė jau 1926 metais. Po sesers mirties, jos (Lastauskienės) raštai buvo spausdinami jos tikraja pavarde. Jai buvo paskirta valstybinė pensija. 1955/56 m. Valstybinė grožinės literatūros leidykla išleido septynis Lazdynų Pelėdos raštų tomus, kuriuose tilpo abiejų seserų kūryba. „Tiesa" liepos 21 d. išspausdino nekrologą, kurį pasirašė šie rašytojai: J. Avyžius, J. Baltušis, A. Baltrūnas, S. Čiurlionienė, J. Dovydaitis, A. Gricius, A. Guzevičius, J. Grušas, A. Jonynas, K. Korsakas, A. Lastas, J. Macevičius, E. Matuzevičius, E. Mieželaitis, V. Mykolaitis -Putinas, V. Mozūriūnas, V. Reimeris, I. Simonaitytė, M. Sluckis, J. Šimkus, T. Tilvytis, K. Vairas-Račkauskas, A. Venclova, A. Vienuolis -žukauskas.

Tarp praeities, kur yra mūsų atsiminimai, ir tarp ateities, kur yra mūsų viltys, dar yra dabartis su mūsų pareigomis. H. Delattre

SEKMADIENIO RIMČIAI

Žolinė – Švč. Mergelės Marijos Dangun Ėmimo šventė

Trečią dieną po Marijos mirties, kaip sako pirmųjų krikščionių padavimas, atidarius Jos karstą, buvo rasta kvepiančios rožės ir lelijos. Iš čia ir kilo pavadinimas — Žolinė. Lietuvoje ir kituose pasaulio katalikiškuose kraštuose anam rastų Marijos karste gėlių prisiminimui atžymėti, eidamos į bažnyčią mergaitės ir moterys nešasi gėles, javų varpas ir kitus žalumynus, kurie esti laiminami ir vėliau namuose laikomi tinkamoj pagarboj.

Bažnyčia jau nuo pirmųjų amžių šventė Marijos Dangun Ėmimo šventę. Švento Petro mokinys Krispoldas 58 metais po Kristaus perstatė romėnų pagoniškąją Dijanos šventovę į bažnyčią ir pavedė ją Marijos Dangun Ėmimo paslapčiai prisiminti. Bažnyčia savo viduj visad tvirtai ir neabejotinai tikėjo Marijos Dangun ėmimo tiesa. Tačiau šį faktą, kaip neabejotiną krikščionių tiesą, tepaskelbė tik prieš septynis metus, tuo leisdama beveik per du tūkstančius metų pasisakyti visiems kurie apie šią tiesą vienaip ar kitaip manė. Kai visos nuomonės išsiryškino, Bažnyčia be skubotumo, su tuo pačiu ramumu ir įsitikinimu, su kuriuo du tūkstančius metų šventė šią šventę, paskelbė Marijos Dangun Ėmimo dogmą, t. y. krikščionims privaloma tikėti tiesa.

Nuo pat pirmųjų amžių nei vienas iš šventųjų teologų, o taip pat ir didžioji katalikų masė, neprileido, kad Nekaltai Pradėtosios kūnas galėtų likti žemėje iki paskutinio teismo dienos. Tikroji mirties priežastis yra nuodėmė, o Marija buvo be nuodėmės, todėl ir ana Adomui ir Jievai, o per juos ir jų vaikams, mesta ištarmė Marijos negalėjo liesti. Nes Ji netik be nuodėmės buvo, bet per ją ir išganymas atėjo visai žmonijai. Iš Marijos kūno susiformavo Švenčiausias Jėzaus Kristaus Kraujas, kuris, nepaprastai skausmingu būdu ir laisvai prisiimta valia, buvo ant kryžiaus išlietas atlyginti Dievo teisingumui už žmonių nusikaltimus.

Kaip tie patys padavimai pasakoja, Marijos mirtis įvyko naturaliausiu būdu: Ji, kaip švelnaus vėjelio pajudintas pavytęs lapelis, atsiskyrė su šios žemės rūpestėliais ir pasibudo savo dieviškojo Sūnaus garbėje. Dar sakoma, kad Marija mirė iš ilgesio, negalėdama ilgiau ištverti ant žemės be savo dieviškojo Sūnaus.

Marijos į Dangų paskelbimo dogma, kuri buvo paskelbta Šv. Tėvo Pijaus XII 1950 m., yra mums didelė paguoda šios žemės varguose, o ypač mūsų mirties valandoje, arba atsisveikinant su mums brangiais artimaisiais, leidžiant juos karste į duobę. Šiose sunkiausiose žmogaus gyvenimo valandose su viltimi užsikabiname už paskelbtos dogmos, kad kaip mes patys, taip ir mūsų artimieji neliks amžinai žemėje, kad bus vieną dieną Viešpaties angelų prikelti amžinam gyvenimui — tokiam, kokį gyvendami ant žemės užsitarnavo. Be to, ši Dangun Ėmimo šventė, daugiau nei bet kuri kita, mus įpareigoja vesti gražų, dorą ir vertingą gyvenimą, kurio pabaigoj galėtume tikėtis patekti į dangų, kaip tai kad atsitiko su mūsų Dangiškąja Motina Marija. Turėdami nuolat prieš akis du labai svarbius dalykus — mirtį, rodančią žemės gyvenimo laikinumą ir pomirtinį gyvenimą, kuris tesis amžinai, turėtume pagrindinai pervertinti ir peržiūrėti savo poelgius visais atžvilgiais: darbuose, žodžiuose, veiksmuose, santykiuose su kitais žmonėmis ir su savimi pačiais. Mirtis, primindama šios žemės laikinumą ir kūno sunaikinimą, akivaizdžiai mums parodo, kad ne čia mūsų gyvenimo prasmė. Žmogus giliausiam savo troškime nori likti nepraeinamas. Tik nesibaigiantis amžinasis gyvenimas pilnai išsemia ir atsako į giluji žmogaus troškima likti nepraeinamu, nemirštamu.

Mestas žvilgsnis į užpomirtinės padėties amžinybę, neabejotinai, turi paguodžiamai veikti suvargusį ir nuviltą, pasiklydusį modernizmuose ir technikos pažangoj šių dienų žmogų. Jei daugelio šiandien žmogus vertinamas tik kaip prekių gamybos priemonė, naudojamas turtams didinti ar atsisėsti jų paremtais balsais į valdžios kėdę, bendrai, suvedant žmogų tik į naudos matą, tai dorajai žmonių grupei, einant per tokį nužmogėjusių žmonių jaukalą, iškyla tolumoj amžinybės perspektyva, nušviesdama šios žemės purvą amžinybės varsomis, į kurias žmogus nukreipęs savo žvilgsnį, pakelta galva žygiuoja per šios žemės purvą, mokėdamas visas šio laikino gyvenimo blogybes paversti vertybėmis, kurios peržengs mirties ribas ir atneš jam laimingą amžinybę.

Žolinė — Marijos Dangun Ėmimo šventė savo gyvų ir kvapių gėlių aromatais teprimena mums Marijos praleisto gyvenimo žemėje vertę, už kurią Ji buvo vainikuota Dangaus ir žemės Karaliene, bet iki kol šios garbės ji pasiekė, teko jai daugiau nei kam kitam pakelti persekiojimus, pažeminimus, ištrėmimą, palydėti savo Sūnų žiauriai mirčiai ir dar ne už geruosius, bet už tuo bloguosius žmones, kurie jai ir jos artimiesiems nekartą įskaudindavo. Tačiau nusižeminimas prieš Dievo valią, kuri iš visų blogybių moka išvesti, galutinoj sąskaitoj, tik gėrį, lydėjo Mariją visą šios žemės gyvenimą, iki jos paėmimo į Dangų. Todėl patekti į Dangų tėra tik vienas kelias — Dievo valios pildymas, imant pavyzdžiu Marijos gyvenimo savybes: paprastumą, kuklumą, pamaldumą, atsižadėjimą, nuolankumą ir t. t. Tai vienintelės ir būtinos priemonės kelyje į laimingą amžinybę.

J. Ginkus

Seselė M. Dilekta - jubiliatė su savo dviem sesutėm vienuolėm — M. Anunciata, juozapietė ir M. Florencija, kazimierietė. Priekyje sėdi: tėvelis, Andrius Kriaučiūnas ir mamytė Ona Teserskytė - Kriaučiūnienė. Šalia mamytės sėdi vedusi sesuo su savo vyru ir dviem vaikučiais.

Klaipėdoj pastatyta Marijos Vardo šventovė

Jau seniau buvo turima žinių, kad Klaipėdos katalikų par. klebonas kun. L. Povilonis, marijonas, nepaprastai sunkiose aplinkybėse Klaipėdoj varo kat. bažnyčios statybos darbus.

Liepos 29 d. El Pueblo, katalikų dienraštis Argentinoje, patalpino paveikslą, rodantį vyskupo sutikimą Klaipėdoj. Paveiksle matyti, kai atvykstantį vyskupą prie parapijos ribų, pasitinka vietos klebonas kun. L. Povilonis, M.I.C., kiti du kunigai ir didelė tikinčiųjų minia.

Minimas paveikslas, reikia manyti, komunistinės valdžios pasiųstas sąmoningai, propagandos tikslais, į Vakarų pasaulį, parodyti, kad Lietuvoje nėra Kat. Bažnyčios persekiojimo. Tačiau visiems yra gerai žinoma kokioj padėtyj yra Kat. Bažnyčia komunistų užimtuose kraštuose — Ji neša ten didžiausias sunkenybes ir vargą, nors ne kartą viešai ir stengiasi komunistai parodyti, kad religija ten turi laisvę, bet tikrumoj ten kungai ir tikintieji visą laiką yra terorizuojami, išskiriami gauti geresnius darbus, esti nuolatinėj policijos priežiūroj, bažnyčios apdedamos neišsimokamais mokesčiais ir t. t. Bet ir šiose sąlygose, su didžiausiu pasiaukojimu ir vargu remontuojamos griūvančios bažnyčios ir statomos naujos. Ateinančios žinios rodo, kad ten kolchozininkai, neturėdami dienos metu laiko, naktimis dirba prie bažnyčių statybos ir tai visą darbą atlieka veltui, prisidėdami savo vargingais centais prie statybinės medžiagos pirkimo. Taip kilo ir Klaipėdos Marijos Vardo katalikų šventovė.

Džiugu, kad ir šiuose sunkiuose mūsų tautai laikuose Marija neapleidžia mūsų krašto. Tikėkime — neapleis ir ateityje!

PAREIKŠTOS MINTYS...

„SOV. RUSIJOJ YRA DAUGIAU ANTIKOMUNISTŲ NEI KURIAM KITAM KRAŠTE" —

pareiškė paleistas iš Sov. Rusijos koncentracijos lagerių kunigaikštis Sviatapolsk - Mirski, kuriam pasisekė pasiekti Vakarus.

Sov Rusijoj vykstą politiniai pasikeitimai ir valdžių „apsivalymai" rodo, kad, nežiūrint 40 metų kom. partijos valdymo laikotarpio, komunizmas nepajėgia įleisti šaknis ne tik plačiuose gyventojų sluogsniuose, bet ir nedideliam komunistinių viršūnių ratelyje.

Minėtas kunigaikštis, kilimo normandietis, buvo suimtas 1945 m. Vienoje ir nuteistas 30 m. sunkiems koncentracijos stovyklų darbams. Uralo koncentracijos stovyklose išdirbo 12 metų, kur neteko vienos kojos, kurią dėl blogos priežiūros ir žazdos užkrėtimo teko tris kartus trumpinti. Kojos nupiovimus, be jokio narkozo, atlikdavo dvi moterys su geležiai pjauti pjūkleliu. Visus šiuos šiurpą keliančius prisiminimus Sviatapolski - Mirski paskelbė ispanų dienraštyje „YA".

* * *

„ŽMONĖS GYVENĄ DIEVO MALONĖJE YRA PERGALĖS GARANTIJA PRIEŠ BLOGĮ, KURIS MUS SUPA" —

pareiškė neseniai Romoje lankęsis lenkų kard. Wyszynski. Kardinolas nemaža laiko buvo kalintas komunistinės lenkų valdžios kalėjime. Lankydamasis Romoje jis papasakojo daug įdomių žinių apie tenykštį katalikų gyvenimą, ir, nežiūrint persekiojimų, jų prisirišimą prie Kat. Bažnyčios ir savo tėvų tikėjimo. Prancūzų žurnalistui A. Wegner kardinolas nušviesdamas lenkų katalikų sunkenybes pabrėžė: „kad visą eilę pergalių Lenkijos katalikai pasiekė prieš komunistinę vietos valdžią dėka didelio ir tvirto tikėjimo ir Švč. M. Marijos užtarimu. Kad užtikrinti katalikų patvarumą prieš blogį — pabrėžė kardinolas — yra daromos didžiulės pastangos, kad kiek galima didesnis žmonių skaičius gyventų Dievo malonėje (be sunkios nuodėmės). Tai vienintelė ir tikriausia priemonė laimėti dvasinę kovą prieš tamsybių siautėjimą."

—*-*—

„Nereikia užmiršti Sovietų kolonializmo Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje", pareiškė Amerikos užsienio reikalų ministeris Dulles spaudos konferencijoje, pasisakydamas dėl senatoriaus Kennedey pasiūlytos rezoliucijos Alžyro klausimu. Senatorius Prancūziją buvo apkaltinęs kolonializmu ir prikišęs Amerikos vyriausybei, kad ji Prancūziją remianti. Kita progą Dulles pareiškė netikįs, kad Maskva bent kiek žymiau būtų pasikeitusi savo užsienio politikos taktiką. Kai dėl permainų Maskvoje, Dulleso nuomone, dalinai jos buvusios iššauktos Sovietų Sąjungos gyventojų masių nepasitenkinimo. Žmonės siekią daugiau laisvės ir Kremlius buvęs priverstas daryti tam tikras išvadas (E.)

„Sovietų režimas pergyvena aštrią krizę", rašo šveicarų laikraštis „Die Weltwoche" vedamajame, įvertindamas įvykius Maskvoje. Jei Chruščiovas neseniai pareiškęs, kad marksizmui - leninizmui reikią prikergti mėsos ir sviesto gabalus, kad padaryti tą mokslą masėms skanesnį, tai tuo esą įrodyta, kad komunizmas per 4 metų viešpatavimo laiką Sovietų Sąjungoje nesugebėjęs piliečiams suteikti nei minimalinių gyvenimo reikmenų. Komunizmas darbo žmonėms rojaus neatnešęs, nes darbininkas kapitalistiniuose kraštuose žymiai geriau gyvenąs, negu Sovietų Sąjungoje, esąs laisvesnis ir mažiau išnaudojamas. Laikraštis abejoja, kad Sovietų Sąjungai pavyktų artimoje ateityje pasivyti Ameriką „pieno ir medaus lenktynėse". Per trumpas liko Kremliui laikas, nes režimo krizė yra tokia, kad tik labai radikalios priemonės galėtų padėtį pakeisti. Tuo tarpu, kai Amerika savo maisto gaminių perteklių nežino kur dėti ir yra priversta gamybą siaurinti, Sovietų Sąjunga turi tuo atžvilgiu kovoti su įvairiomis kliūtimis, kurias galėtų įveikti nebent tik radikaliai atsisakydama komunizmo tiek vidaus, tiek užsienio politikoje. Maskva turėtų atsisakyti kai kurių kraštų Rytų Europoje ir Rytų Azijoje, turėtų pertvarkyti savo išpūstą biurokratini aparatą, kuris yra visiškai neproduktyvus ir turėtų atsižvelgti i tai, kad dabartinėse sąlygose dirbantiems nėra jokio intereso gamyba didinti. Daugeliui žmonių komunizmas iki šiol buvęs lyg kokia religija, kurios siekius įgyvendinant reikią pakelti visokių medžiaginių nedakteklių. Bet postalininis laikotarpis ir ypač Chruščiovo pareiškimai sugriovę komunizmo, kaip savotiškos tikybos, mitą. Komunistai nebetenką savo „tikėjimo". Bet kur to „tikėjimo" nebelieka, ten jau tik šarvuočiai begali padėti gelbėti, kaip tai įvyko Vengrijoje, rašo laikraštis, ir tesia: „Jei kartą padėtis bus tiek pribrendusi, kad jau ir pačioje Rusijoje šarvuočius reikės išstatyti prieš liaudį, tada režimo likusį amžių teks skaičiuoti nebe metais, bet mėnesiais arba savaitėmis". Laikraščio nuomone, komunizmas pagreitintai subyrėjęs ir artinasi bankrotui. Bet ir Vakarai esą pastatomi prieš naują problemą. Iki šiol buvę reikalo kovoti tik su vienalyčiu komunizmu, o dabar susiduriama dar ir su Tito, Gomulkos ir kitų rūšių komunizmu. (E).

Bolševikinis „jumoras„ Kaziuko mugėj Vilniuje

PROPAGANDINIUOSE NUMERIUOSE NAUDOJAMI IŠ URUGVAJAUS GRĮŽĘ LIETUVIAI

Vilniuje per Kaziuko mugę magikas-hipnotizierius rodė savo stebuklus. Jis pasirinko savo medijumu -partneriu vieną iš Urugvajaus parvykusį lietuvį. Magikas padarė rankos ženklus ir pradėjo hipnotizuojančiai Urugvajaus lietuviui įkalbėti: „Tamsta esi pietinėj Afrikoje. Čia yra nepakenčiamai karšta. Tamsta esi karščių iškamuotas ir labai ištroškęs gerti"... Nustebusi publika mato, kaip tas lietuvis prakaituoja, jo išdžiūvusi burna žiobčioja. Po kiek laiko hipnotizierius pūstelia į veidą karštį kenčiančiam ir tas pabunda. Magikas pradeda antrą numerį ir įtaigodamas taria: „Dabar tamsta esi pačiam Sibire. Baisiai šalta. Tamstos kojos ir rankos sustingo nuo šalčio"... ir susijaudinusi publika mato, kaip žmogaus veidas išbąla, rankų ir kojų jis negali pajudinti. Iš Sibiro „šalčių" jį išgelbsti hipnotizierius papūsdamas jam į veidą ir nelaimingąjį vėl „grąžina" į komunistinę Lietuvą. Pradeda rodyti trečią numerį — propagandinį: Tamsta dabar vėl esi kapitalistiniam Urugvajuje. Tamsta esi bedarbis. Neturi ką valgyti, kuo apsirengti, nei kur pernakvoti. Gyveni Cerros skurdžių kvartale".. Publika nieko nematydama dar labiau nutyla, įtempia dėmesį ir grūdžiasi kaskart arčiau prie hipnotizuojamojo. Urugvajaus lietuvis sukandęs dantis kurį laiką tyli. Staiga publika pamato vieną urugvajiečio akį pusiau prasiveriant ir pro dantis pastarasis sušvokščia „Jei tu dabar į mane papūsi ir nuo minėto „skurdo" Urugvajuj išgelbėsi, aš tave .užmušiu. Mieliau norėčiau gyventi Cerros „skurdžių" kvartale, nei būti čia komunistų mulkinamas ir naudojamas kitus mulkinti".

— — —

NAUJOS RŪŠIES SOVIETINĖS KARVĖS

Mičiūrinas, garsusis sovietų biologas, skelbė, kad dvi gyvių rūšis sujungus bus galima išgauti trečią, kokios sudėties norėsi. Pagal Mičiūrino receptą Maskva išaugino visą eilę tokių karvių, kurių snukis, pvz., ėda Lietuvoje, o jas melžia Maskva. Tokiomis karvėmis, kurių galvos nukreiptos į „brolišką" respublikas, komunistinė Rusija aprūpino visus okupuotus kraštus.

— *** —

„L'Osservatore Romano" griežtai smerkia komunistinę vengrų vyriausybę už nekaltų žmonių suėmimus

Vatikano organas „L'Osservatore Romano" griežtai smerkia komunistinę vengrų vyriausybę už ten daromus nieko nekaltų žmonių ir žymių katalikų veikėjų suėmimus ir persekiojimus. Paskutiniu laiku buvo suimta eilė žymių asmenų ir vadovų trijų katalikiškų partijų: Krikščionių Partijos, Bepartyvių Tautinės Sąjungos ir Krikščionių Demokratų Partijos. Suimta sekantys šių partijų vadovai: K. Zajkovary, J. Szigethy, H. Payr, keletas buvusių deputatų ir karininkų. Suėmimai tęsiami toliau.

Suėmimai Lenkijoje

Ateinančiomis žiniomis iš Varšuvos ten vyksta nemaža suėmimų, kurie vykdomi sąryšy su tariamai organizuotu sukilimu prieš komunistinę Gomulkos vyriausybę.

Tikiu, kad Dievas yra meilė, ir skausmas Jo rankose tėra priemonė, kurią Jo meilė naudoja mums perauklėti ir mus išganyti.

E. Leseur

ŠV. KAZIMIERO KONGREGACIJOS 50 METŲ — AUKSINIO JUBILĖJAUS — SUKAKTIES PROGA SESELĖMS KAZIMIERIETĖMS BEDIRBANČIOMS ARGENTINOS LIETUVIŲ TARPE RELIGINĮ, TAUTINĮ IR KULTŪRINĮ DARBĄ LINKI DAUG VISOKERIOPOS AUKŠČIAUSIOJO PALAIMOS KILNIUOSE VEIKLOS DARBUOSE,

Aušros Vartų lietuvių parapijos ir Tėvų Marijonų vardu,
Kun. Juozas Margis, M. I. C.

JAUNIMO KAMPELIS

SKYRIŲ VEDA L. VAIDYLA

LAIMĖ IR NELAIMĖ

Gyveno viename kaime du broliu. Vienas turtingas, godus ir beširdis, antras — beturtis, bet geros širdies žmogus. Jeigu eidavo per kaimą elgeta ir vakarop užeidavo pas turtuolį prašytis nakvynės, tas jį išvarydavo ir dar šunimis užpiudydavo. Beturtis gi nė vieno elgetos nebuvo niekad atstūmęs. Guldydavo jis kiekvieną ant paskutinio savo šiaudų pluošto, dalindavosi su juo paskutine juodos duonos pluta.

Vieną šaltą žiemos vakarą beturtis nebeturėjo kuo ugnies įžiebti, tad ėjo pas savo turtingąjį brolį pasiskolinti degtukų. Bet šitas degtukų jam nedavė, o dar išplūdo vargšą, sakydamas.

— Gal manai, kad man kas veltui degtukus dalina? O tu, būdamas toks suskis, ar man juos grąžinsi? Eik iš mano akių! Aš nieko neskolinu.

Vargšas beturtis ėjo liūdnas namo, nes žinojo, kad tamsioj ir šaltoj pirkioj verkia sustipę vaikai, aimanuoja žmona. Eidamas jis pamatė iš miško prie jo besiartinantį žiburį. Veikiai išvydo ir žilą senelį, nešantį žibintuvą.

— Štai tau ugnies, — tarė prisiartinęs senelis, — bet rytoj rytą su visa šeima tu turi apleisti savo pirkią, jei nori būti laimingas.

Vargšas žmogus džiaugėsi gavęs ugnies, šildėsi prie žiburio rankas, bet krimtosi dėl senelio žodžių. Parėjęs namo, jis viską papasakojo savo žmonai ir vaikams. Visiems buvo gaila palikti nors ir menką trobą, nes nežinojo nei kur eiti, nei kur prisglausti. Bet ir čia pasilikus — tik vienas neišbrendamas vargas. Ir nutarė vargšai paklausyti geradario senelio žodžių. Anksti rytą atsikėlę susirišo visą savo nedidelę mantą, užsidėjo ant nugarų ir buvo beišeiną, bet staiga išgirdo iš krosnies balsą:

— Nepalikite manęs, nepalikite manęs!

Nustebęs beturtis klausia, kas čia toks esąs ir ko jis norįs.

— Aš esu tavo brolio laimė, o tavo nelaimė. Paimk ir mane drauge, jei išeini! — atsiliepė iš krosnies balsas.

Vargšas, daug negalvojęs, paėmė buteliį ir tarė:

— Na, lįsk, štai į buteliį! Keliausime drauge.

Nelaimė įlindo, o vargšas buteliį stipriai užkimšo ir išėjo. Eidamas per upę, vargšas įmetė buteliį į ketę, ir šis nugrimzdo į dugną.

Praslinkus kuriam laikui, beturčio šeima sugrįžo į savo butą. Dabar jiems viskas sekėsi. Javai derėjo, gyvuliai veisėsi, ir visas ūkis kilo kaip ant mielių. Netrukus vargšas pasistatė dailius namus ir tapo turtingas žmogus. Kartą jis iškėlė pokylį ir sukvietė visus kaimynus, kad ir tie pasidžiaugtų jojo laime. Tarp kviestųjų svečių buvo ir jo turtuolis brolis. Atvykęs turtuolis nustebo, kaip jo beturtis brolis taip staiga pralobo. Ir ėmė jį klausinėti, kaip jisai, buvęs neturtingas, tapo turtuolis. Nieko nesužinojęs iš savo brolio, jisai pasišaukė jo sūnų ir ėmė kvosti. Tas, nieko nemanydamas, papasakojo dėdei apie viską, kaip tėvas įvarė į buteliį savo nelaimę ir kaip ją paskandino ketėje. Berniukas pasakė ir kurioj vietoj tai padarė.

— Na, brolyti, dabar tu mano rankoj! — tarė turtuolis ir išbėgo.

Nubėgęs prie upės, tuoj surado tą vietą, kur buvo nugramzdytas butelis, ir ištraukė jį. Nutvėręs buteliį, skubėjo atgal. Atsinešęs į kambarį, kur linksminosi svečiai, atkimšo buteliį, norėdamas išleisti brolio nelaimę. Nelaimė šaute iššovė iš butelio ir šoko turtuoliui ant nugaros. Turtuolis mėgino ją nusikratyti, bet niekaip negalėjo; savo smailiais nagais ji stipriai laikėsi ir šaukė nežmonišku balsu:

— Tu esi geras, tu mane išgelbėjai, aš niekur nuo tavęs neisiu!

Kaip nemėgino turtuolis nusikratyti nelaime, bet nieko negalėjo padaryti, buvo per vėlu. Nuo tos dienos jo ūkis ėmė smukti, ir gyvenimas darėsi nelaimingas. Štai, jisai, bekasdamas kitam duobę, pats į ją įkrito.

Į TĖVIŠKĖLĘ

Nežydi žiedas be saulutės,
Neauga medis ant uolos,
Negera Algiui nei Daliukui
Be tėviškėlės Lietuvos.

Ateis pavasaris per kalnus,
Laukus žiedeliais nubarstys,
Į tėviškę skris su paukščiais
Linksmai dainuodamas pietys.

Į tėviškėlę kvies mus gervės
Padange skrisdamos aukštai—
Melsvom žibutėm ir purienom
Jau žydi Nemuno krantai.

Vytė Nemunėlis

PASAKOS BE GALO...

Pasakysiu pasaką, vilkas rijo ašaką. Graži mano pasaka? — Graži. Tau graži ir man graži!

Pasakysiu pasaką, Vilkas rijo ašaką. Graži mano pasaka? — Negraži. Tau negraži ir man negraži. Pasakysiu pasaką, Vilkas rijo ašaką.

Graži mano pasaka? — Tylėk! Tau „tylėk" ir man „tylėk"! Pasakysiu pasaką ir t. t.

— — —

Buvo vienas senas medžiotojas. Ilgą laiką jau buvo nemedžiojęs, net užmiršo, kad šaudyklę rankose turėjo. Vieną kartą sugalvojo eiti medžioti. Vaikščioja vaikščioja po krūmus, sutinka mešką, o ta meška taip jau sena, taip jau sena — nėr kaip nė šauti. Eina tolyn. Susitinka vilką, o tas vilkas taip jau pilkas, taip jau pilkas — nėr kaip nė šauti. Eina toliau. Susitinka katiną. O tas katinas taip jau juodas, taip jau juods, o ta meška taip jau sena, taip jau sena, o tas vilkas taip jau pilkas, taip jau pilkas, o tas katinas taip jau juodas, taip jau juodas, o ta meška taip jau sena, taip jau ir t. t.

MĮSLĖS

1. Balta višta tvoron įkišta.
2. Vienos durelės, penkios avelės.
3. Atskrido juodalūpis, prakando nepralupęs.
4. Akys kaip ratai, saulės nemato.
5. Penkios avelės vieną kūgelį peša.

ALIO! ALIO!! ALIO!!!

„Lietuvos Aidai" Radio Valandėlė

MALONIAI KVIEČIA Į

LINKSMĄ VAKARĄ

1957 m. rugpiūčio mėn 17 d. (šeštadienį) 21 val.
Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda.
Argentinos Lietuvių Vaidintojų Būrelis suvaidins vieno veiksmo, dviejų paveikslų labai linksmą komediją:

„AR NENORI ATJAUNĖTI?"

Režisuoja K. RUNIMAS, Sufleriuoja B. STUREVIČIŪTĖ.
Po vaidinimo šokiai **ŠOKIAI** prie geriausios muzikos.
SESE! BROLI! Susitik su savais tautiečiais, praleisk linksmai valandėlę laiko ir paremk tautišką mūsų darbą.

„Lietuvos Aidai" Radio Valandėlės Vadovybė

PASAULIO SKAUTIJOS 50 METŲ SUKAKTIES PROGA
š. m. rugpiūčio mėn. 24 d. 21 (9) val. Lietuvių Salėje,
Brasil 835, Avellaneda
ARGENTINOS LIETUVIAI SKAUTAI-ĖS RUOŠIA

LINKSMĄ ŠOKIŲ VAKARĄ

su įdomia programa, dalyvaujant buv. Valst. Teatro aktoriui JUOZUI VALENTINUI.

Maloniai kviečiami visi tautiečiai atsilankyti.

PATARLĖS IR PRIEŽODŽIAI

— Ne visa auksas, kas auksu žiba.

— Kas vagia kiaušinį, pavogs ir jauti. Arba: — Nuo peiliuko, ant arkliuko.

— Viską galima mokėt, tiktai reikia netingėt.

— Kad jis kalba — miltai byra, kad reik duoti — nėr ir pelų.

— Tuščios varpos aukštai iškeltos.

— Nespaudęs norago, nekąsi pyrago.

— Nesidžiauk giriamas, neverk baramas.

— Kol saulė šviečia, žvakės nedek!

SAKĖ MANE ŠIOKIĄ

Sakė mane šiokią,
Sakė mane tokią,
Sakė mane tinginėlę,
Darbelio nemokant.

Rūtelių nesėjau,
Darželio netvėriau,
Pilnas mano darželėlis
Žaliųjų rūtelių.

Brolis tvorą tveria,
Sesė rūtas sėja,
O vištelė dviem kojelėm
Rūteles akėja.

PASKUTINIO JAUNIMO KAMPELIO (195 „Laiko" Nr.) MĮSLIŲ ATSAKYMAI:

1) — smuikas; 2) — varpai; 3) — upė; 4) — vežimo ratai.

O. KAIRELIENĖ

Lietuvos Istorijos santrauka

Be to, tokią pilį aptverdavo ąžuolinių sienojų tvora arba apipildavo stipriu žemės pylimu, pakalnėje aplink pilį aptverdavo baslių tvorą. Iš kai kurių pilių į apylinkės būdavo išvesti slapti urvai, jais naktį galėdavo iš netyčių užpulti pilį apgulusį priešą arba pabėgti nuo pavojaus. Dažnai pilies apylinkėse pridarydavo slaptų duodbių vadinamų vilkduobėm. Pilyje budėdavo būrys vyrų, pasiruošusių ginti žmones nuo pavojų. Ką įtartino pastebėję sargybiniai tuoj uždegdavo laužą, tuo pranešdavo kitiems apie pavojų. Apylinkėj gyveną vyrai subėgdavo į pilį, o moterys ir seniai dažniausiai slėpdavosi tankiuose miškuose arba balose. Susisiekti su pilimis pastatytomis pelkėse grįsdavo slaptus povandeninius tiltus. Toks išgrįstas medžiais arba akmenimis tiltas eidavo visuomet vingiais, kad priešas jo nesurastų ir nepasiektų pilies. Aplink pilis kūrėsi žmonės, išaugdavo kaimai, vėliau miestai. Tokiu būdu atsirado Kaunas, Vilnius, Biržai ir tt.

SENOVĖS LIETUVIŲ KARIUOMENĖ

Kariuomenės tokios kaip šiandien neturėjo. Jei kraštą užpuldavo priešas, visi raiti ir pėsti, kas tik pajėgė pakelti ginklą, turėjo stoti į karą: sumušti arba išvyti priešą. Tuos, kurie nestodavo, laikydavo tėvynės išdavikais ir smarkiai bausdavo. Kariuomenei vadovavo pasižymėjęs narsumu vyras, kurio visi turėdavo klausyti. Vėlesniais laikais vadovavo patys kunigaikščiai. Priešui įžengus į šalį gyventojai išsislapstydavo. Kovoje lietuviai naudojo įvairius ginklus: baslius, svaidomąsias ietis, ragotines, kalavijus, dviašmenius kirvius. Vėliau ėmė vartoti lankus. Šaudydavo strėlėmis su geležiniais galais. Ypač gerai ir taikliai mokėjo svaidyti ietis ir akmenis. Kovose vartodavo ir skydus. Jais dengdavosi nuo priešų smūgių ir strėlių. Galvas dengdavo žibančiais šalmais, kartais papuošdami juos gyvulių ragais. Raiteliai nešiodavo šarvus. Į žygius labiausiai leisdavosi rudenį arba žiemą. Kariavimo būdas: lietuviai padalindavo savo kariuomenę į tris dalis ir stengdavosi apsupti priešą iš trijų pusių. Mušdavosi sustoję vyras prieš vyrą. Žuvus kareiviui jo vietą tuojau papildydavo iš užpakaly esančių rezervinių pulkų. Lietuviai kariauti mokėjo ir buvo garsūs savo narsumu.

Vokiečių ordino įsikūrimas Lietuvos pakraščiuose

KALAVIJUOČIŲ ORDINAS

Senovės laikais vokiečių pirkliai Dauguvos upe atplaukdavo iki dabartinės Latvijos, kur tuo metu gyveno *latviai ir livai.* Vėliau kartu su vokiečių pirkliais pradėjo atvykti ir kunigai misijonieriai, kurie skelbė Kristaus mokslą ir darbas jiems sekėsi. Vėliau šitie misijonieriai atsivežė kareivių ir pradėjo jėga krikštyti vietos gyventojus, šitie sukilo ir juos išvarė. Tuomet vokiečiai atsiuntė naujų misijonierių, kurių vienas — Albertas, Livonijos vyskupas, 1201 m. pastatė Rygos pilį. Kad apsiginti nuo vietos gyventojų ir sustiprinti vokiečių įtaką Livonijoj, vyskupas Albertas įsteigė *Kristaus Kareivių Draugiją,* kurios nariai buvo vienuoliai ir vadinosi *riteriai.* Jie dėvėjo baltą apsiaustą su išsiuvinėtu raudonu kalaviju, todėl juos vadino *kalavijuočiais.* Pagal vietą, nes jie įsikūrė livų gyvenamoj vietoj, dar juos vadino *Livonijos ordinu.* Jiems vadovavo jų vyresnysis — *magistras.* Latviai, livai ir estai buvo apkrikštyti ir pavergti, tačiau progai pasitaikius sukildavo prieš vokiečius. Ordinas vis didėjo, nes jie vis gaudavo naujų kareivių iš vakarų. Ordinas galutinai užkariavo Livoniją, dalį Estijos, netrukus pasidavė jiems žemgaliai ir kuršiai. Jie turėjo ilgą laiką vilkti kietą ir sunkų vokiečių riterių jungą.

KRYŽUOČIŲ ORDINAS

Dideliu karingumu ir drąsumu pasižymėjo senovės prūsai. Prūsai buvo patys pažangiausi ir kultūringiausi iš visų lietuviškųjų giminių. Jie nuolat užpuldinėdavo lenkus ir įvarydavo jiems daug baimės. Lenkai matė, kad vieni nuo prūsų neapsigins, todėl pasikvietė karišką vokiečių vienuolių broliją — *Vokiečių Ordiną,* nesenai įsteigtą Palestinoje, kovai su turkais dėl Šventosios Žemės. Tie riteriai dėvėjo baltus apsiaustus su išsiūtais ant jų juodais kryžiais, todėl buvo vadinami *kryžuočiais.* Šie vienuoliai buvo pasižadėję kardu ginti krikščionybės reikalus. Vokiečių ordinas nuo įsikūrimo vietos buvo dar vadinamas *Prūsų Ordinu.* Jų vyresnysis — *magistras.* Atvykę jie tuoj pradėjo kovą su prūsais. Prūsai nors ir narsiai gynėsi, bet neturėjo tokių gerų ginklų kaip riteriai, be to riteriams nuolat padėdavo atvykę nauji karių būriai iš Vokietijos ir kitų kraštų, todėl pamažu turėjo pasiduoti. Kiekvieną užimtą žemės plotą ordinas stengėsi sustiprinti statydamas pilis. Sustiprinęs vieną užimtą kraštą, slinko toliau. Prūsai arba žūdavo kovoje arba pasitraukdavo į krašto gilumą. Taip pamažu ordinas užkariavo visą prūsų žemę. Prūsai ne vieną kartą bandė sukilti ir nusikratyti sunkiu svetimu jungu. Kartais jiems pavykdavo sumušti ordino kariuomenę, bet šie gavę naujų jėgų ir vėl užkariaudavo. Prūsams niekas nepadėjo ir nors jie ir atkakaliai gynėsi, bet ordinas po 50 metų nuolatinių kovų galutinai užkariavo prūsus ir ėmė kėsintis užgrobti ir Žemaičių žemę, nes žemaičiai kliudė abiems ordinams susisiekti sausažemiu. Tuo būdu Lietuvai prisiartino didelis pavojus ir žemaičiai pajutę jį ėmė visomis jėgomis gintis. Į pavergtą prūsų žemę ordinas gabenosi naujų gyventojų — vokiečių. Ilgainiui prūsai susiliejo su vokiečiais ir dingo. Iš prūsų tautos beliko tik krašto vardas ir vietovių pavadinimai.

LIETUVOS VALSTYBĖS PRADŽIA

LIETUVOS KARALIUS MINDAUGAS

(1236 — 1263)

Lietuviškų giminių susijungimas

Lietuviai iki XII amž. gyveno atskiromis giminėmis, šeimomis, neturėdami vienos bendros valdžios. Atskiras gimines valdė jų vyresnieji - kunigaikščiai. Kartais keli kunigaikščiai susijungdavo ar tai apsiginti ar tai užpulti svetimą kraštą. Lietuviai suprato, kad neturėdami vienybės latviai ir prūsai jau pakliuvo į nelaisvę ir kad nuo priešų galima apsiginti tik susijungus visoms lietuvių giminėms. Tuo pavojingu Lietuvai metu tarp kitų kunigaikščių išsiskyrė gabus ir sumanus vadas Mindaugas. Jis ėmė jungti lietuvių gimines. Kurie kunigaikščiai nenorėjo geruoju prisidėti, jėga privertė pasiduoti jo valiai. Mindaugas greit sujungė visas gimines ir pradėjo valdyti vienas beveik visą Lietuvą. Tai įvyko apie 1226 — 1236 metus.

Kovose su savo kaimynais Lietuva nuo to laiko pasirodo jau kaip tvirta valstybė su didele kariuomene. Lietuvos kariuomenė ties *Šiauliais* sumušė Livonijos ordino kariuomenę. Livonijos ordinas pamatė, kad vienas nepajėgs nugalėti Lietuvos ir pasiskubino susijungti su Prūsijos ordinu (1237).

Nevisiems Lietuvos kunigaikščiams patiko Mindaugo galybė ir jo iškilimas. Kai kurie žemaičių kunigaikščiai (Vikintas, Tautvilas, Evidinas) ėmė tartis su Lietuvos priešais prieš Mindaugą. Prūsų ordinas nugali tuo metu prūsus ir prisiartina prie Lietuvos sienų, lenkai užkariauja jotvingius, Livonijos ordinas tariasi su Volynijos kunigaikščiais. Volynijos kunigaikščiai atima iš Mindaugo Slonimo ir Volkovisko miestus. Livonijos ordinas įsiveržęs į Lietuvą nuteriojo didelius plotus. Mindaugas išsilaikė užsidaręs savo pily — *Vorutoje.* Kur ta pilis buvo — nežinoma.

— — —

MŪSŲ MIRUSIEJI

A. a. Ona Šidlauskaitė-Gabriūnienė, mirusi birželio 28 d. Berisse.

A. A. VLADAS KAZLAUSKAS

Sulaukęs 58 m. rugpiūčio 3 d., po pavėluotos apendicito operacijos, mirė Vladas Kazlauskas, kuris gyveno Chaco 2106, Lanus. Paliko liūdinčią seserį ir palaidotas Florida kapuose.

A. A. JONAS ŽEIMYS

Liepos 15 d., pasirgęs kurį laiką, mirė Jonas Žeimys, sulaukęs 50 metų. Sekančią dieną draugų ir pažįstamų buvo palaidota Lomas de Zamora kapuose. Velionis buvo kilęs nuo Lankeliškių, Vilkaviškio apskr. Argentinoje giminių neturėjo. Paskutiniu laiku gyveno Temperley.

▬ Rugpiūčio 10 d. Lanus ligoninėje mirė a. a. Gustavas Bajoras, sulaukęs vos 51 m. amžiaus. Velionis buvo kilęs iš Armoniškių km., Liudvinavo valsč., Marijampolės aps. Į Argentiną atvyko 1928 m. ir visą laiką dirbo tekstilėje. Turėjo nuosavą namą c. Pringles 2533, Lanus.

Nuliūdus liko žmona Teklė, dukrelė Elena ir sesuo Berta. Tesuteikia jam Viešpats amžinąjį atilsį.

A. A. PR. BASECKAS

Liepos 25 d. mirė Pranas Baseckas. Velionis kilęs iš Kupiškio vals., Panevėžio apskr. Į Argentiną atvyko 1929 m.

Liko nuliūdusi žmona ir dvi seserys Š. Amerikoje bei du pusbroliai Argentinoje.

▬ Liepos 16 d. mirė Adolfas Vyšniauskas, gyvenęs c. Helguera 3262, Bs. Aires. Lietuvoje dar gyvena mirusiojo žmona su dviem dukterim.

▬ Liepos 18 d. mirė a. a. Antanas Gogelis, sulaukęs 72 m. amžiaus. Palaidotas Chacarita kapuose. Liko liūdintis sūnus.

A. A. VALENTINAS ZMUIDINAS

Tris metus išsirgęs, rugpiūčio 6 d. Alvarez ligoninėje mirė a. a. Valentinas Zmuidinas ir rugpiūčio 8 d. su religinėm apeigom buvo palaidotas Chacarita kapuose. Paliko giliai liūdinti žmona Anelė Lelešiūtė-Zmuidinienė, dukterys Antanina ir Rožė, sūnus Jonas. Mirusiojo šeima yra giliai dėkinga už pagalbą Juozui Kanapinskui ir kun. J. Margiui.

V. Zmuidinas į Argentiną atvyko 1926 m. ir apsigyveno B. Blanca miestė, kur beveik ir išgyveno visą laiką. Užaugino gražią šeimynėlę — dvi dukteris mokytojas ir sūnų inžinierių. Velionis susirgo jau prieš tris metus. Ligai žymiai pasunkėjus buvo atvežtas į Buenos Aires ir gydėsi keliose ligoninėse.

Lai Viešpats suteikia mirusiajam laimingą amžinąjį gyvenimą.

A. a. Valentinas Zmuidinas

▬ Rugpiūčio 18 d. 10,30 val. Aušros Vartų liet. par. bažnyčioje bus atlaikytos iškilmingos šv. Mišios už a. a. Rimavičių šeimos mirusius. Visus gimines ir pažįstamus į pamaldas kviečia Jonas ir Pranciška Rimavičaitė Lisai.

Parduodamas namas

LABAI PIGIAI, NEUŽIMTAS (2 hab. y cocina) Suinteresuoti pirkimu prašoma kreiptis: Sra. Vekriene, LA RIOJA 1868, Avellaneda.

ŠV. KAZIMIERO KONGREGACIJOS SESERŲ 50-TIES METŲ JUBILĖJAUS PAMINĖJIMO

PROGRAMA

I.

Rugpiūčio 15 d. 11,30 val. Aušros Vartų liet. par. bažnyčioje bus laikomos iškilmingos šv. Mišios šv. Kazimiero Kongregacijos Seserų intencija.

II.

Rugpiūčio 18 d. 18,30 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, rengiamas iškilmingas minėjimo aktas.

1) Atidarymo žodis. 2) Organizacijų sveikinimai. 3) Monologas. 4) Scenos vaizdelis — išpildo Aušros Vartų šeštadienins mokyklos mokiniai. 5) Solo — dainuoja p-lė L. Paliulionytė. 6) Klasikinė piano muzika — išpildo p-lė Irena Gudelevičiūtė. 7) Tautiniai šokiai — šoka Lietuvių Centro jaunieji šokėjai, vad. p. A. Mikelionienė. — ĮĖJIMAS LAISVAS. Kviečiama visus atsilankyti.

Rengimo Komisija

KĖDŽIŲ FABRIKAS „VILNIUS"
JIEŠKO DALININKO SOCIO

Dirbtuvė turi fuerza motriz (7 PS) ir visas reikiamas darbui mašinas. Kreiptis pas Juozą Maslavecką, Sebastian Plaul 2047, Lanus.

JIEŠKOMA NUOMOTI

butas (departamentas) ar visas namas — bus mokama gera kaina ir duodamos garantijos. Kreiptis: Pijus Sakalauskas, La Rioja 2259, Avellaneda.

ALBERTO E. TIMINSKAS

"COCHERIA"

AMBULANCIAS - SEPELIOS - CASAMIENTOS

Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro kelionės į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštynoms.

AV. PAVON 11070 — T. E. 243 - 5654 — Sucursal
Temperley — BALCARCE 510
F.C.N.G.R. — Lomas de Zamora

FARMACIA "NENISKIS"

ANTONIA NENISKIS de GUTIERREZ

FARMACEUTICA

AV. SAN MARTIN 740

BURZACO

(Pdo. Ate. Brown)

30 metrų nuo Av. Espora, priešais col. San Vicente stotį.

KALBA LIETUVIŠKAI.

SIUNTINIAI LIETUVON IR ANAPUS

PIGIAUSIA SIŲSTI PER „ANAPUS"!

Tuojau rašyk. Reikalauk kainoraščių - informacijų:

„ANAPUS" Mail Order, Dr. Gr. Valančius, 17070 Ludlow St. Granada Hills, California — USA.

Siunčiame ir oro paštu per Stockholmą — Rygą.

Ypatingai pigiai ir greitai persiunčiame vaistus.

FOTO "REPORTER" — JŪSŲ PATARNAVIMUI.

Jei norite turėti geriausias sužieduotuvių, vestuvių, gimtadienių ir kitų švenčių foto nuotraukas, kreipkitės į FOTO „REPORTER", kur fotografas -profesionalas yra pasiruošęs Jums greitai ir gerai patarnauti. Visi foto darbai atliekami savoje laboratorijoje.

L. KANČAUSKO,
FOTO „REPORTER"
c. Mendoza 2249, Avellaneda
(prieš liet. bažnyčią).

PIRMAEILIS GROŽIO SALIONAS

"LA RUBIA"

SAVININKĖ IR VEDĖJA

ONA KASPARIENĖ

SOLER 3441 — T. E. 86-2528 — Buenos Aires

NUOSAVYBIŲ ADMINISTRAVIMAS

JUANA DAILYDĖ, vedėja

SANTIAGO DEL ESTERO 286, p. 4, e. 4; T. E. 37-6435

Perka ir parduoda neužimtus namus. — Suteikia paskolas pagal namų, žemės ir statybų garantijas nuo 3 iki 15 metų už 9%.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS
Tel. 415591
Adr.: Rambla, Rep. de Chile 1606, Montevideo.

▪ Montevideo Liet. Kat. RADIO PUSVALANDIS yra kiekvieną sekmadienį 8,30 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ

Parduodam medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės.

Kainos prieinamos

Įpėdin. Antano Šalčiūno
Juan B. Alberdi 925-31.
T. E. 60-2784.

ELEKTRICISTAS

- PRECYZINĖ ELEKTROS TECHNIKA

REMONTUOJAMA:

- ŠALDYTUVAI - HELADEROS,
- RAŠOMOSIOS,
- SKAIČIUOJAMOSIOS MAŠINOS ir
- VENTILIATORIAI.

Mėnesinis mokestis

DARBAS GARANTUOJAMAS

B. ASAKA

Dirbtuvė-taller: MEXICO 766 — Butas: MEXICO 950

T. E. 38 - 2950

Casa MUSKETAS

Parduoda

PLOKŠTELES, PIANINUS, AKORDEONUS, BANDEONUS TELEVISIOS APARATUS

IŠNUOMUOJAMA PIJANINUS

T. E. 50 - 5948 — Sanabria 2790-92

* OPTIKAS V. RASIŪNAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13 — 17 val. ir sekm. 13 — 16 val.

* MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ Sav. Mikelionis Cosquin 5565, Villa Lugano.

AUTOMOBILIŲ TAISYMO DIRBTUVĖ

ATLIEKAMA:

REGULIAVIMAS — REMONTAS — STABDŽIAI RADIOTORIAI.

ELEKTRINIS VIRINIMAS IR TEKINIMAS (soldadura, autogena, electrica ir torneria)

Sav. MEŠKAUSKAS y CIA.

ESCALADA 2052 — T. E. 21 - 6541 — CAP. FEDERAL

(Altura Av. de Trabajo 5000)

MIKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS

GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKŠTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.

ATLIEKAMI ĮVAIRŪS STALIAUS DARBAI.

Savininkas

Jonas Janušis

COCHABAMBA 1811-17
Villa Scasso
T. E. 68 - 7208

* MOTERŲ GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „HENRY". Įvairiausių madų šukavimas modernia siomis priemonėmis, 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius Leandro N. Alem, 818, Banfield

V. RAMANAUSKAS
RADIO TECHNIKAS

mokslus baigęs JAV-bėse. Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.

POLA 289, Buenos Aires
T. E. 64 - 4154

TEXTIL BRAŽĖNAS

Lietuvių audimo fabrikas.
Tucuman 3718
Monte Chingolo — 4 de Junio

Jaunosios ir kūmos pasisiūkit suknias (ajuar) pas Profesorę ONĄ BALNAITYTĘ, c. Manuel Esteves 1129, Dock Sud. SINGER SISTEMA

* „PENSION LITUANA", sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie šavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas.

* „LIETUVA" Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33 - 9584.

* ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

* KIRPYKLA "OLGA" — Ilgalaikis plaukų sušukavimas (karštas ir šaltas, atliekamas moderniškomis mašinomis ir naujais metodais. Priimama mokinės —

Olga Jasiulytė - Vitkauskienė, Wilde, Av. Gen. Cadorna 85.

Imprenta de "LAIKAS"
Mendoza 2280 * Avellaneda

Buenos Aires Avellaneda

Klebonų pasikeitimas Argentinos liet. parapijose

T. Provincijolo potvarkiu Š. Amerikoje, buvęs Aušros Vartų liet. parapijos klebonas ir namo Viršininkas kun. Pr. Garšva M.I.C, kurį laiką dar pasilieka Š. Amerikoje, pataisyti sveikatą. Kun. Pr. Garšva yra daug pasidarbavęs Aušros Vartų parapijos organizavimo ir apaštalavimo darbuose, LAIKO redagavime ir plačiame kultūriniame bei socialiniame veikime. Jo pavaduotojas kun. J. Margis, M.I.C. rugsėjo mėn. pradžioj išvyksta užimti klebono ir viršininko pareigas į Šv. Kazimiero parapiją Rosarijo mieste. Iš Rosario atvyks kun. J. Duoba, M.I.C., užimti Aušros Vartų Avellanedoje, parapijos klebono ir namo viršininko pareigas. Naujai paskirtasis Aušros Vartų liet. parapijai klebonas kun. Jonas Duoba 4 metus profesoriavo Rosario Kunigų Seminarijoj, vėliau ėjo kapelionc pareigas pas Seseles Buen Pastor auklėjimo įstaigoje, paskutiniu laiku pavadavo kleboną kun. Pr. Brazį, Šv. Kazimiero parapijoj.

Į Rosario Šv. Kazimiero parapiją paskirtas klebonu ir viršininku kun J. Margis daugeliui tautiečių Avellanedoje ir Buenos Aires pagelbėjo įvairiose bėdose ir reikaluose. Jo patyrimo ir praktiškumo dėka Aušro Vartų parapija dar visai neseniai įsigijo automobilį. Būdamas „LAIKO" spaustuvės direktorium daug prisidėjo prie spaustuvės tobulinimo ir praplėtimo. Paskutiniu laiku jo pastangomis buvo užpirkta lankstoma mašina.

Klebonų ir viršininkų pakeitimai pagal Tėvų Marijonų Kongregacijos konstituciją, įvyksta kas trys metai.

Greitu laiku bus paskirtos pareigos ir kitiems Marijonų Kongregacijos nariams Argentinoje.

Kun. J. Duoba — naujasis Aušros Vartų liet. par. klebonas ir Marijonų namo Avellanedoje viršininkas

PLEČIAMA LAIKO SPAUSTUVĖ

Jau yra parvežta ir baigiama sumontuoti moderniška lankstomoji mašina. Ši mašina žymiai palengvins ir pagreitins visą spaudos darbą, ypač didesnio tiražo leidinius. Lankstomoji mašina yra pirkta skolon, kaina $ 55.000.

„LAIKO" Redakcija ir Administracija kreipiasi į savo malonius rėmėjus, skaitytojus ir visus kitus tautiečius branginančius gerą lietuvišką spaudą nuoširdžiai prašydama kiek galima pagelbėti išsimokėti skolą.

Šios mašinos šventinimas pramatomas spalių 11 d., prieš sukaktuvinę LAIKO vakarienę.

BIRUTĖS DRAUGIJOS SUSIRINKIMAS

Įvyks šio mėnė. 18 d. sekmadienį, 5 val. (prieš vakarinės šv. Mišias), parapijos skaitykloj. Visos narės kviečiamos dalyvauti, nes bus aptariami labai svarbūs reikalai.

ĮGALIOTI „LAIKO" SPAUDOS VAKARIENĖS BILIETŲ PLATINTOJAI:

Elzė Diminskienė, c. Necochea 604, Hurlingham; Juozas Kanapinskas, c. Camacua 78, Buenos Aires, T. E. 63 - 8575; Bronė Gokienė, c. Mendoza 2249, Avellaneda; Pijus Gudelevičius, Mendoza 2280, Avellaneda; Kazimieras Kunigonis, Calcedo 26, Wilde, T. E. 207 - 9398; Antanina Mikelionienė c. Cosquin 5565, Villa Lugano. Be to, bilietai gaunami „Laiko" adm. ir spaustuvėje.

Kun. J. Margis — naujai paskirtas Šv. Kazimiero liet. par. klebonas ir Rosario namo Marijonų viršininkas.

PRANEŠIMAS

Rugsėjo mėn. 14 d. 19 (7) val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, šaukiamas

Argentinos Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Tarybos — ALOST

SUSIRINKIMAS

Dienotvarkėj:

1. Susirinkimo atidarymas, sus. pirmininko ir sekretoriaus rinkimas,
2. Protokolo skaitymas,
3. Pranešimas — apyskaita,
4. Naujo prezidiumo rinkimai,
5. Kultūros Fondo steigimas,
6. Klausymai ir sumanymai.

RENGIAMAS LINKSMAS VAIDINIMAS

Rugpiūčio 17 d. Lietuvių Salėje bus suvaidinta Argentinos Lietuvių Vaidintojų Būrelio linksma ir įdomi komedija: „Ar nenori atjaunėti?". Režisuoja K. Runimas. Visus kviečiama atsilankyti.

▪ **Rugpiūčio mėn. 11 d.** buv. Valstybinio teatro aktoriaus žmona p. Valentinienė šventė savo gimimo dieną šeimos draugų bei artimųjų tarpe. Vaišėse be savųjų dalyvavo pramonininkas inž. p. Kovaliauskas su šeima inž. St. Babronis su šeima, muzikas Stasiulis ir p. Pr. Tamoševičius ir kiti šeimos draugai. Vaišės praėjo labai jaukioje nuotaikoje, kur nuskambėjo ne viena lietuviška sutartinė.

▪ **Rugpiūčio 19 d.** (pirmadienį ir kitus sekančius) 21,30 val. per LR 3 Radio Belgrano ir LR 3 TV „ODOL" programoj „Klausimai už 200.000 pesų" dalyvaus lietuvis studentas Silvas Kovalskis. Linkėtina sėkmės klausimus laimingai atsakyti.

„NAUJI LAIKO" RĖMĖJAI

(Neskaitant prenumeratų)

$ 100 — K. Mikelaitis
$ 20 — A. Biknienė
„ 10 — L. Bernotas
„ 10 — J. Povilaitis
„ 10 — J. Skalsas
„ 10 — P. Žemaitis.

Visiems LAIKO Rėmėjams ir užsimokėjusiems prenumeratą nuoširdžiai dėkoja

„LAIKO" Administracija

„LAIKO" SPAUSTUVĖS LANKSTOMAI MAŠINAI ĮSIGYTI AUKOJO:

$ 100 — B. Barauskienė
„ 65 — O. Š.

Aukotojams taria lietuvišką ačiū

LAIKO Spaustuvės Admin.

AUKOS L. K. T. MUZĖJUI AVELLANEDOJE

Istoriniam Lietuvos statutui įsigyti aukojo:

$ 100 — Elena ir Leonas Ryseliai.
„ 100 — Antanina ir Stasys Mikelioniai.

Už aukas maloniai dėkoja

Muzėjaus Vadovybė

PADĖKA

Kazimierui Gulbinui už $ 100 ir Verutei Sokaitei už $ 20 Aušros Vartų liet. par. zokristijos spintoms įtaisyti nuoširdų ačiū taria

Parapijos Klebonas

ŠV. CECILIJOS CHORAS IR NEMAŽAS LIETUVIŲ BŪRYS DALYVAVO

Mons. Menza atsisveikinimo pamaldose-koncerte, kuris įvyko rugpiūčio 11 d. Ntra. Sra. Balvanera bažnyčioje. Pamaldas laikė Argentinoje esančių emigrantinių tautų dvasios vadas Mons. Menza. Per pamaldas giedojo vokiečių, kroatų slovakų, lietuvių ir italų chorai. Lietuvius atstovavo Šv. Cecilijos choras, vad. V. Rymavičiui. Vargonais grojo muz. A. Petraitis.

AUKOS RADIO VALANDĖLEI

Jonas Šimkevičius $ 100; Ignas Padvalskis $ 50; A. Gudmas $ 20. Antanas Kavaliauskas padovanojo Liet. Radio Valandėlei savo patles įgrotą plokštelę.

Visiems nuoširdžiai dėkoja

Liet. Radio Valandėlės V-ba

ADELĖ IR BONIFACAS DEVEIKIAI KARTU SU SŪNUM IŠVYKO Į ŠIAURĖS AMERIKĄ

Rugpiūčio 12 d. į J. A. V. išvyko Adelė ir Bon. Deveikiai, Šv. Cecilijos choras išvykstančiam ilgamečiui savo nariui surengė Lietuvių Salėje jaukias ir kuklias išleistuves-vermutą, rugpiūčio 11 d.

Išvažiuojantiems atsisveikinimo žodį tarė choro valdybos narys K. Misiūnas, choro dirigentas Vac. Rymavičius ir Jaunimo Draugijos vardu Z. Juknevičius. Visi kalbėjusieji paminėjo B. Deveikio nuopelnus kaip choristo ir vaidintojo, uoliai visur rėmusio dainos ir scenos darbuotę. Į sveikinimus atsakė p. B. Deveikis dėkodamas už parodytą dėmesį ir surengtas išleistuves. Žadėjo Argentinoje gyvenančius lietuvius niekad nepamiršti, ir jei nepatiks gyvenimo sąlygos Amerikoje, grįžti atgal.

Rugpiūčio 7 d. išvažiuojančiųjų intencija Aušros Vartų parap. bažnyčioje buvo atlaikytos Šv. Mišios, o rugpiūčio 12 d., gausaus būrio artimųjų ir giminių palydėti, p.p. Deveikiai su sūnum lėktuvu išskrido į Š. Ameriką.

▪ **Buenos Aires** universiteto stud. p-lė **Elenutė Deveikytė** rugpiūčio 12 d. šventė savo gimtadienį. Ta proga josios broliukas Vincukas ir sesutės Alicia ir Elvira rugpiūčio 10 d. surengė lietuviškai studentijai ir šiaip jaunimui gražią vakarienę, kurioje dalyvavo ir artimiausieji pp. Deveikių giminės. P-lė Elenutė yra „Laiko" Garbės Leidėja, gabi scenos mėgėja ir uoli lietuviško darbo rėmėja, todėl ir per jos gimtadienį skambėjo lietuviškos dainos ir lietuviška muzika.

▪ **Kazimieras ir Marija Stankūnai** rugpiūčio 10 d. savu automobiliu išvyko į Villa del Dique, kur baigs statyti moderniską vasarnamį. M. Stankūnienė neseniai turėjo sunkią operaciją, kuri pasisekė laimingai.

▪ **Povilas ir Veronika Baniuliai** rugpiūčio 10 d. buvo užsakę gedulingas pamaldas už savo mirusius artimuosius. Tos pat dienos vakare jauniausioji dukrelė **Elvyra** šventė savo gimtadienį. Ta proga p. p. Baniulių namuose Avellanedoj įvyko gražios vaišės, į kurias susirinko skaitlingas būrys p. p. Baniulių pažįstamų ir draugų.

▪ **Juozas Petraitis** savo fabriko gaminių reikalais buvo išvykęs į Rosario. J. Petraitis yra Sp. Kl. „Kovas" pirmininkas, jo parama daroma naujas Lietuvių Aušros Vartų par. sporto aikštės apšvietimas.

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL — Franqueo Pagado Concesión Nº. 4289 — Tarifa Reducida Concesión Nº 4915

"EL TIEMPO" Semanario Lituano — Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 524296

Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As., T. E. 20-9027

Redagnoja: REDAKCINĖ KOMISIJA. — Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra; nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams $ 50.—, pusm. $ 27.—, vienas nr. $ 2.— Urugvajuje met. 6 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

X METAI — Nr. 197 — 14 DE AGOSTO

▪ **Jadvyga Replevičienė** gyvenanti Bs. Aires šio mėn. 13 d. laivu Rio de la Plata išvyko į Š. Ameriką aplankyti savo brolio, seserų ir kitų giminių. Ten išbus ligi naujų metų. Ponia Jadvyga yra uoli „Laiko" skaitytoja, gausiai parėmusi lietuvių parapiją ir kitus labdarybės darbus.

▪ **Kostas Mikelaitis**, YPF žibalo baseinų statybos bendrovės savininkas, lėktuvu iš Salta atskrido kelioms dienoms į Buenos Aires prekybos reikalais ir aplankė savo šeimos artimuosius Berisso mieste. K. Mikelaitis jau kelioliką metų kaip sukūrė šią bendrovę ir atlieka darbus visuose Argentinos naftos šaltiniuose: Berisso, Neuquen, Comodoro Rivadavia, o paskutiniu laiku padarė didelę sutartį Salta provincijoje, kur taip pat jėjo ir jo sūnus Rikardas. Šia proga Ponas Mikelaitis aplankė Lietuvių parapiją ir „Laiko" Redakciją ir Administraciją.

▪ **Jonas Galickas**, elektros raktų fabriko „ILGA" savininkas, po dviejų turėtų sunkių operacijų, dėka žmonos rūpestingos ir pasiaukojusios priežiūros, išsirgęs metus laiko, pamažu sveiksta savo namuose, Chacabuco 363, Bernal.

▪ **Algis Jaraminas** vadovauja orkestrui „AMERICA", kuris groja įvairioms šventėms ir šokių vakarams. Užsisakyti galima sekančiu adresu: A. Jaraminas, Carupa 1301. (Ruta 197), Tigre.

▪ **Marija Kunigonytė** ir **Pranas Bajerčiai** liepos 27 d. susilaukė sūnaus, kuriam duotas Hektoro Ricardo vardas. Laimingoji motina ir sūnus yra sveiki.

▪ **Stefanija Šatienė** jau kuris laikas serga ir pagulėjusi Durand ligoninėje, III aukštas, lova 25.

▪ **Kun. Adolfas Klimanskis** buvo pavojingai susirgęs. Stropia gydytojų ir tėvelio priežiūra ligonis pamažu taisosi.

▪ **Ignas Laucius** atsiskyrė nuo vamzdelių traukimo fabrikanto p. Barzdžiaus ir sudarė sutartį bendram darbui su Pranu Baltakiu, taip pat vamzdelių traukimo fabrikantu.

▪ **Elena Ermalavičienė**, 72 m. amžiaus, buvo sunkokai susirgus, bet ligos krizė paskutiniu laiku praėjo. Ligonė gydosi savo namuose c. Ing. Huergo 889, Dock Sud.

▪ **Rugpiūčio 4 d. „Simir"** veržeklių fabriko dalininko Alfonso Simučio sūnus Alfonsas, Otto Krause Politechnikumo aspirantas, šventė savo 14-tąjį gimtadienį. Sukaktuvininką sveikino visas būrys jo draugų. Vaišėse dalyvavo daug Simučių šeimos draugų bei pažįstamų. Alfonsas gavo daug įvairiausių dovanų o tėvelis ta proga dovanojo jam gražų dvivamzdį medžioklinį šautuvą, su kuriuo jau pereitą sekmadienį išmėgino laimę medžioklėje.

▪ **Rugpiūčio 3 d.** Aušros Vartų liet. parapijoje buvo palaiminta moterystė p. Viktoro Vosyliaus su p-le Haydée Teresa Etcheverry. Svotais buvo Ksaveras Vosylius ir Elzbieta Mičiulienė. Po religinių apeigų jaunieji turėjo dideles vaišes A. L. Susivienijimo salėje.

▪ **Rugpiūčio 10 d.** Aušros Vartų liet. parapijoje buvo pakrikštytas P. p. Zuzanos Graibutės ir Juliaus Bandžiaus sūnus, Jurgio Juliaus vardu. Kūmais buvo p. p. Adelė ir Bonifacas Deveikiai.

▪ **Rugpiūčio 11 d.** p-lė **Rosita Paždagytė** susižiedavo su p. **Jurgin Ziberka.** Sužieduotuvių iškilmės įvyko p. Petro Jelinsko namuose, c. Tabare 6939, Villa Lugano, grynai savo artimiausių giminių tarpe. P-lė Rosita pereitais metais baigė Bs. Aires universitete, Medicinos fakultete obstetriciją, be to, yra uoli Šv. Cecilijos choro dainininkė ir lietuviškų parengimų organizatorė. Šia proga gavo daug sveikinimų iš savo draugų ir organizacijų.

ĮDOMUS IR TURININGAS LIETUVIŲ CENTRO VAKARAS LIETUVIŲ SALĖJE AVELLANEDOJE

Rugpiūčio 3 d. Lietuvių Salėje įvyko Lietuvių Centro vakaras, kuriame programą išpildė Villa Lugano lietuvių meninės pajėgos, vadovaujamos p. E. Ryselienės ir p. A. Mikelionienės.

Vakarą atidarė ir publikai žodį tarė Lietuvių Centro veikėjas stud. A. Ruplėnas.

Lietuvių Centro mažųjų šokėjų grupė išpildė montažą su deklamacijomis, kur viskas buvo paruošta originaliai ir nuotaikingai. Su įdomumu publika stebėjo mažųjų lietuviukų pastangas taisyklingai ir gražiai ištarti lietuviškus žodžius ir eiliuotus išsireiškimus. Šokiams akordeonu akompanavo Vytautas Cibavičius. „Mūsų tėvelių gimtinė" montažą režisavo p. A. Mikelionienė.

Jaunimo Teatras, vadovaujamas p. E. Ryselienės, suvaidino 3-jų veiksmų nuotaikingą komediją „Senberniai". Komedijos, atrodo, yra mėgiamiausias mūsų publikos teatrinis žanras. Komedijos mūsų žiūrovų lygiui lengviausiai suprantamos, nereikalauja didesnio susitelkimo, susimąstymo ir įsitempimo jas žiūrint. Daugumoj savo turinyj jos jokių didesnių problemų nekelia, gilesnių žmogaus vidaus sielos problemų nesprendžia.

Platesnės vaidmenų ir tipų charakteristikos neįmanoma šiuo kart imtis dėl skurdžios veikalo tematikos, kuri yra perdėm banali, paprasta ir mažai ką turinti bendro su giliuoju ir tikruoju scenos menu.

Vaidybiniu atžvilgiu veikalas buvo suvaidintas gražiai ir sklandžiai. Visi artistai, patyrusios režisorės vadovaujami, savo roles atliko gyvai ir nuotaikingai.

Veikalo vaidinime dalyvavo: Luis Lemberis, Vincas Deveikis, Roberta Narkevičius, Marta Butkutė, Nelida Kaženiauskaitė ir Arturas Gronskis. Režisavo Elena Ryselienė.

Vakaro pelnas buvo skiriamas naujajai Dr. Basanavičiaus vardo Lietuvių Centro rūmų statybai.

Vakarą savo padėkos žodžiu uždarė Lietuvių Centro pirm. Julius Mičiūdas.

J. V-ka

TEMPERLEY

Temperley lietuvių kolonijai pamaldos įvyks rugpiūčio 25 d. 10 val. Seserų koplyčioje. Visus temperliškius kviečiama pamaldose atsilankyti.

BERISSO

▪ **Rugsėjo 18 d.**, sekmadienį 10 val. vietos bažnyčioje bus laikomos šv. Mišios už a. a. Oną Gabriūnienę ir 11 val. už a. a. Oną ir Antaną Širvaičius.

RUGPIŪČIO 25 D. 19 VAL. (po vakarinių šv. Mišių)

Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, rengiama

IŠKILMINGOS NAUJOJO AUŠROS VARTŲ KLEBONO KUN. J. DUOBOS SUTIKTUVĖS IR NAUJOJO ROSARIO KLEBONO KUN. J. MARGIO IŠLEISTUVĖS

TA PROGA RUOŠIAMA ARBATĖLĖ SU ATITINKAMA PROGRAMA IR ORGANIZACIJŲ SVEIKINIMAIS.

Kviečiama visus lietuvius ir organizacijų vadovus susipažinti su naujuoju Klebonu ir atsisveikinti su daug metų Avellanedoje dirbusiu, paskutiniu laiku ėjusiu klebono pareigas kun. J. Margiu.

Argentinos Lietuvių Prekybininkų ir Pramonininkų Sąjungos Valdyba maloniai kviečia į

VERMUTĄ - LUNCH,

kuris įvyks 1957 m. rugpiūčio (agosto) 31 d., šeštadienį, Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellanedoje, 20 val. (8) vakaro. Vermuto metu bus išpildyta meninė programa. Po vermuto šokiai su orkestru. Parengimo pelnas skiriamas

LIETUVIŲ CENTRO RŪMAMS.

Pakvietimai pas: p. p. Survilą (31-8446), Čikštą (67-5663) Šulnį (20-9578), Eidukonį (22-5461), Geigą (20-9578), Mičiūdą (78-9546), Sruogą (69-8515).